

310697 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 26-వ తేది శుక్రవారము } No 173
నంబరుము ౧౦ } ది ౧౦ వ తేది నా మ స ౦ వ తేది ర ము, ఆస్వజమాన బహుళ ద్వితీయ ౨. } నంబిక ౧౭౩

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

పున మయిన మందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనములోకి ప్రసిద్ధిని పడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకల్పమాదిగ మాయమగుగాదు. నకలుముద్రలవలన గొర్రెముగలుగును. చంచభాషచీటిని చూచి కొనిన మోసముగలుగును అమృతాంజనము జాత్యభ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి విధి, మదరాసు

మీరు వెజిటాల్ సబ్బును ఉపయోగించితిరా?

లేకపోయిన, యిప్పుడే ఉపయోగించుకు ప్రారంభింపుడు.

తెలుపు, పరిశుభ్రత, రసము, మున్నగువాటికి పేరు పోయినది.

వైద్యులు పరిశుభ్రము, తెలుపు, సువాసనలేనట్టి సబ్బునే వాడవలె నని సలహా నిచ్చుటను జ్ఞప్తియందుంచుకొనుడు.

ఉప్పనీటిలో కూడ నురుగు ధారాళముగా వచ్చును.

ధరలకు యితర వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

The Business Manager, Kerala Soap Titurste, Calicut.

నయముగా దొరకు యిదే చూచిరి సబ్బులను వాడుటను మానుడు.

(1)

పరిశుభ్రత నిలచి బ్యాటిగాంచిన

శుక్లనష్టము

మాత్రము 50 కి రూ 1-4-0

చిరునామాలు వివరముగా వ్రాయవలెను.

పూతని పైత్యరోగములకు సీసా 1-కి రూ 1-0-0

మహాషధి జ్ఞాపక క్తి సీసా 1 కి రూ 1-10-0

సంజీవి రక్తశుద్ధిక లేహ్యం తు 20 కి రూ 5-0-0

జాత్యభ్యాతి ప్రత్యేకము. ఏకెంట్లు కాకలెను.

వర్ అందుకో, ఏలూరు, (కృష్ణాజిల్లా)

బంగారు, వెండినగలును, పాత్రలును, కోరువాడు

తప్పక చదివిచూడుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!

మా స్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరాలనుండి చేయుచున్నవారికి అతిమాప్రదేశములందున్న వారికి బంగారు, వెండినగలు, ఇతర సామానములు, రాళ్లనగలు, హనుతి పతకములు విధవిధ గిన్నెలు ఇనాము కప్పులు మొదలగునవి ఎన్ని మోస్తరు లున్నవో అన్నిటిని పూర్తిగా 92 పతకములతో 172 ప్రక్కలుకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక మేరకు 1/8 డబ్బులో క్రాను వైబులో ముద్రింపబడినది. ఇట్టి ప్రభువలలో (ఆంధ్ర, దవిడ, ఆంగ్లభాషలలో) ఇన్ని సతములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రపబడలేదనియు చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి ఉపయోగము. వారుపుట, పతము, నగ వెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలముననా యందుచోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-కి పట్టుబడి ధన 1-6-0 లయినను 1-0-0 యకే ఇవ్వబడును కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, నగలువర్తకులు.

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వనలకాదు!

నాటకముకాదు!!

5 పళ్లెలనా } నమ్మోహము { కడవిద్వేషము
ప్రాసీ కళకు } బహుళ ప్రాసీ
లా పాపన } 14.0 ర. పి. గా
ఇట్లు చదివి అట్టచిందివేయునది కాదు. ప్రపంచమును
చుండకే వైద్యుడు, నెలలెనిమిది, కచ్చి లేనిమాత్ర, మనుషుని

మర్యాద శుభ్రది విద్య.
మనస్థిజ నైకభూజ్యమగు నీవిద్య
కు సత్ఫలం నే ఆభ్యసించుటకు విలుగ
య్యవచ్చును ధాన్యమును, మర్యాదా
మగు తెలుగు ప్రామాణ్యము. ముటనే
అర్థము పంపువారికి మృత్యును పశువు
అయిన వెం 2-0-0 వి.పి. చార్జీ 0-4-0

అడెక్ :— ప్రొఫెసర్ సేఖర్, మెన్మరిస్ట్ర, ఏలూరు.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

20-10-23 శనివారము నుండి 26-10-23 తేది శుక్రవారము వరకు

శనివారము, ఆదివారములందు మాటిని పగలు 3-15 గం

ప్రపంచ మంతటను ఆకృష్టమును కలగజేయుచున్న

ఇన్ ది-డేస్ ఆఫ్ బఫలోబిత్ అను

గొప్పనాటకము ప్రదర్శింపబడును. నటకు ల. ద. న. సుబ్రహ్మణ్యం

9, 10, 11, 12 కాగములు. మూడవభాగములో 8 భాగములు

గలవు. గామాంట్రో గ్రాఫిక్, వినిోదములు కూడ చూడబడును.

దీపావళి వినోదము

మతాబాబద్ది

అతివాక్ !!

ఆశ్చర్యము !!

ఇదిబాగాలో అమ్మ రికరెంట్ మాటి మాటికి అతివాక్ క నుంక గాలిలో నైకము నిలిచి గాలి, గానింపై పడినట్లు యెప్పుడు కాంతియొచ్చును. ధరలు:- 60 X పములు ఒడ్డి X లాట్టు 1 కి, రూ 1-14-0 లు కలయువారు సామ్యు పూరాగామని యార్దు చేసినవో గయ్యు రిజవరుచేసి పాత్రులులేక పంపబడును. వి. పి. గా సమ్మ పంపబడెను. పర్యటన స్పెషలుభాగము.

శ్రీ కృష్ణ వెంకట రాజమౌళి.

ఏలూరుటపు నే సర్వీసెం143 గల మేడలాటరీ

15 ఆక్టోబరు 1923 తారీఖున జారీ చేయబడిన G. O. నెం 443 రు ననుసరించి యేలూరు పుర మండలిముల్ గౌరవనీయుల సమక్షమున 4 వ. నవంబరు 1923 తేదీన పై మేడలాటరీ కల్పబడును.

మరా:—లాటరీ పన్నుసానము గలపొందినవారికిమాత్రమే ప్రత్యేకముగా వెంటనే తెలియపర్చబడును. తదితరలకు హిందూ, స్వరాజ్య, ఆంధ్రపత్రికలద్వారా తెలియజేయుదును.

మూటూరి సర్వేశ్వర, యేలూరు, కృష్ణాజిల్లా.
ది 23-10-1923.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మ సి, (లిమిటెడ్)

మద్రాసు, మాంటురోడ్డునందు మెసరస్ టాకర్ అందునన్నవారి భవనమునకు ప్రక్కనయుండు నెం 2/4 రు భవన మందు మూలించి ఏర్పాటు చేయబడినదియు, అక్కడ మానేజింగు డైరెక్టరు, ప్రధాన వైద్యులు నకు ఆయుర్వేదరత్న వండిత దాక్టరు ఎస్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, పి. చాన్. డి. ఎస్. సి. గారు కలిపియు, ఆదివారము, సెలవుదినములందు కూడ ఈ దిగువ వైద్యులచేత కాలములందు రోగులను చికిత్సించి, వారికి సలహా నొసంగెద రని మేము ఇందుమూలముగా ఎల్ల రోజున తెలియజేయుచున్నాము.

బ్రాంచి ఆఫీసు,	} ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటల వరకు సాయంత్రము 4 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటలవరకు, పగలు 10 గంటలనుండి నిమిషములనుండి, సాయంత్రము 8 గంటలనుండి నిమిషములవరకు.
2/1 మాంటురోడ్డు, మద్రాసు,	
హెడ్ ఆఫీసు.	
44 గోవిందస్వామి, పీఠి వారి రోడ్డు, మద్రాసు.	

ఆంధ్ర పత్రిక ముద్రాక్షరశాల

ఇచ్చట ఆచ్చపనులు
సుందరముగ న్నాయమైన ధరలకు
చేసి యియ్యబడును

6, 7, తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు

THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON

V Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Mills, Manufacturers, Merchants and Industries of the principal Cities, Ports & Towns of India, Burma & Ceylon.

Price Rs. 10-0-0 per Copy Net.

TESTIMONIALS.

Jam-e-Jamshed, Bombay.

Within the eight hundred and odd closely printed page of the book is a mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory. We can recommend the book to business houses in search of an up-to-date all-India Directory at a price which is by no means prohibitive.

Ceylon Daily News, Colombo.

A new Directory has been issued by the Kanara Press of Madras which will be a useful addition to the libraries of business houses in India, Burma, and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct and the volume serviceably bound.

Ceylon Observer, Colombo.

We have received a copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 from the Kanara Press, Madras. It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places in the above-mentioned countries. In the foreign section i given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras

The Business Directory, prepared by the Business Directory Co., "Kanara Press Buildings," Madras, is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses

in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms such as those in Buenos Ayres, Cape Town, Soerabaya, Durban, Kobe, Penang, Shanghai, Singapore, Sydney and names of Firms in U.S.A. and Germany interested in trade with India are also given.

The Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of this very substantial volume.

Madras Mail.

We have received from the Kanara Press, Madras a copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for the current year. It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations weights and measures, Indian Customs duties, etc. A short descriptive account of the principal cities of India is also included and altogether the publication should prove of great use to merchant and tradesmen on the look-out for improving their business.

BUSINESS DIRECTORY COY.,
15, Angappa Naick Street, MADRAS.

వృత్తాంతలేఖలు

గంజాం మండల వార్తలు

(ఒకవి శేఖరినుండి)

శాసనసభ - ఎన్నికలు

రాజ్ శ్రీ ఎన్నికలకు యా మండలమునండి గౌ॥ రా॥ జి. వి. పి. పాటోగారును, గతసభలో సభ్యులుగా నెన్నుకొ బడియుండిన విశ్వనాథరాజు శశిభూషణ రిథోగారును ఎన్ని క నాశించుచున్నారు. ఈసారి ప్రాత్రగా శ్రీయుతులు పాతా ప్రాడ వె.క.పేళ్ళెల్ల పంతులు, మధునాథన పొగ్గిగారి, అభి మాన్య పట్నాయుడుగార్లు నెలయిచున్నారు. సామాజ్య కాసన సభకు గంజాం విశాఖపట్టణం జిల్లాల తలపున శ్రీయుత వరహగ్ని తేంకటకోగయ్య పంతులుగారు భూపతిరాజు వెంకటకలిగారి నెదిరించుచున్నారు. జమీందారుల స్థానమునకు ధారాకోట, తురుపాం జమీందార్లు పోటీదనులు చున్నారు.

ఆంధ్రవాణి

అనివార్యము లగు కొన్ని ఆటంకముల వలన గత 7 లేక 8 వారములనుండి, మామండలములోని సుప్రసిద్ధాంధ్ర జాతీయ వాద పత్రికారాజము ఆంధ్రవాణి నిలచిపోయినది. ఆందులకు మండలములోని అన్ని ప్రాంతములవారును యంత్రో చింతించు, తక్షణము పత్రికను తిరిగి ప్రకటింపమని న్యాయకలి శారాజులు మూర్తిగారికి ప్రాయుచున్నారు. ఈపత్రికారాజమును, దానిసం పాదములను గతముం దీక్షంబలమునకు గావించిన నేప ఆపారము, శ్రీయుత మూర్తిగారు పత్రికను వెంటనే ప్రకటింప నేర్పాటు లు జేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

“ఆర్యా వార్త”

ఇదియొక అగ్లజాతీయవాద వారపత్రిక రాజము. ఇటీవల నే బ్రహ్మపురము:దలి మూర్తిసోదరులచే ప్రకటింపబడుచున్నది. దీనికి ముఖ్యధ్యక్షుడు, పూజ్యులును, ఓంకారోత్తములును, దేశాభి మానులను లగు ము॥ రా॥ రా॥ న్యాయకలి రామానుజస్వామి పంతులు బి. వి. బి. ఎల్. గారు సంపాదకులు, అత్యంత మనో హరములైన వ్యాసములతో విరాజిల్లుచున్నది.

బ్రహ్మపుర మిత్రమండలి

గంజాం మండలమున నాటకకళ నభివృద్ధిజేయు సదుదేశే తముతో బ్రహ్మపురమున వైసేన నొక నాటకసమాజము స్థా పించబడి రెండుమూడు నాటకముల నత్యంత మనోహరముగ బ్ర దర్శించిరి. కాని ఏకారణముచేతనో, గతి రెండుమాసములనుండి వీరొక ప్రదర్శనమైన నొసంగ లేదు.

“వేగుచుక్క”

పై పత్రికకు, గతన్న మెంటు రోడ్డు ప్రకటనలు యిద్దరి చున్నది గతి రెండు వారములనుండి శత్రువనొసంగబడిన దని చెలి యుచున్నది. “ఆంధ్రవాణి” కట్టి ప్రకటనల నీయిత దని 1921 వ సం॥ మన ఈ త్రిపుత్ర జారీ చేయబడి యుండును.

తిరిగి జపులారా?

గత 1922 సం॥ ఫిబ్రవరి నెలలో ఆహ్లాది ఏలూరు యందు 144 నెల ఆర్దురు నుల్లంఘించి 188 నెల క్రింద నరస్తుచే యుబడినవారందరుకు 200 రూ॥ ల జరిమానా, కారాగృహ శిక్షతో బాటు నిధింపబడి యుండును. ఆజిమానాల నీయనం దులకు ఒక్కొక్కవారము శిక్ష అధికము వేయబడినది. అట్లు శిక్షింపబడినవారెల్లరును అధికశిక్షను సంతోషముతో ననుభవించిరేగాని, ఒక్క కాసయిన జరిమానా చెల్లింప నియ్యలేదు. కొందరి ఆశులు కస్తువులు జప్తుచేయబడినగాని, అవిభక్తపు టాకులగుటవలనను, శిక్షితులుమాత్రమే వాటి కధికారులు కావోవుట వలనను, ఆజప్తులు చెల్లినవికావు. కానియితీవల సా ప్రాజ్యకాసన సభలో గావించబడిన సవరణచట్టము ప్రకారము అవిభక్తకుటుంబముల ఆస్తులును బాయింటుదారులనున్న అడ్డులను సూడ వశపర్చుకొనుటకు పోలీసుల కధికారమిచ్చుకొ బడియున్నది. ఆకారణముచేత కొద్దిదినములలో గత సం॥ జరిమా నాలపై ప్రాత్ర జప్తుకారంట్లు జారీచేయబడి నున్నవని వదంతులు విరివిగావ్యాపించియున్నవి. ఇది నిజమేయగునెడల వరకు సం తోషము. ఇప్పుడు బహు లోజముగన్న ఉత్సాహవహిని తిరిగి ప్రజాస్వామ్యమున రగుల్కానుటకు వచ్చు మెంటువారి వలన నవకాలము లభింపగలుగుదగా అని సంకల్పించుచు, అత్యా సందముతో ప్రచారముల సునిధిముగనున్నాడు. జప్తు రెంత శక్తముగ జరిగిన నంతమంచిది.

బందరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

బందరు ప్రజాసంఘము - వోటరుల మహాసభ

ఆగ్స్టు 24: - మాట్లాడుములోని ప్రజాసంఘము వారి యవరణకింద 22-10-28 తేది సాయంత్రము కుమారు ర్నీ గంటలకు పురమండరములో మ-రా-రా సేదించి హనుమంత పూవు పంతులుగారి యాజమాన్యమున కుమారు శాలుగైదు వందల వోటర్లు సమావేశమై యొక గుర్తింపించిరి. ఇట్లు మన జిల్లా తరపున కాననభట్లగారి నిలివినవారిలో నెరుగి వోటి యుక్తు యుక్తముగా నుండునో విచారించుటకై ఈసభ యొక్క రన్వందనది. సభ్యులందరిని ఈసభకు దూరచేసి తమవోటరులకు సమాధానము చెప్పవలసిదని ప్రత్యేకావ్యాజములు పంపి చేసు కొనిరి. కాని వారిలో నొక్కబిల్లిని వారాయజుంపామి వాయు దుగారు తప్ప తక్కినవా రెవరును హాజరాలేదు. కొందరు తాము రాజాలనందుకు చింతిల్లును నేడయో కొన్ని సంగతులను వ్రాసిరి. సభారంభమున నీయుత్తరము లన్నియు జరుగుచునెను.

అంతట చిట్టా నుండరరామయ్య పంతులుగారు కడదిన యొన్ని కలలో వోటరులందరను పాల్గొనకపోవుటచే ప్రజలకు తరవాదులుగా నుండగనవారూ కాననభట్లకు వెళ్లుట తటస్థించలేదనియు మనము తగినవారికి వోటివ్యవహారం యొక్క యొక్క కాననభట్లకు వెళ్లకమానననియు అందుచే మన కనేకకష్టములు కలిగినవియు కాబట్టి ఈసారి యొన్ని కలలో వీలైనంతవరకు మనమందరూ పాల్గొని ఉన్నవారిలో నుత్తరముల నేరి పంపవలె నని జెప్పిరి. పిదప సభ్యులైన బిల్లి న వారాయజుంపామి వా ర్నీడుగారు లేచి "ఇంతవరకు మనకాననభట్లలో జన్మింపగలము వారు అధికారములో నుండినందు వారు ముఖ్యముగా ఉద్యోగాపేక్షతో వెళ్లినవారగుటచే ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించి ప్రజాభిప్రాయమును పాటించుటకు వీలులేక పోయినవియు, జిల్లాబోర్డుయొన్ని కలు మొదలకు కొన్ని యుదాహరణలు లను జూపుచు ఈజన్మింపగలము నెదిరించుటకు బలమైన ప్రతికూ యొకటి మన కాననభట్లలో నుండుట యవసరమనియు తానుట్టి పనికి బూనుకొంటిమనియు చెప్పిరి.

తరువాత నుండరరామయ్యగారు ఉన్నవారిలో నుత్తరము వ్రాసినవారికి మూతమే వోటియ్యవలెననే భావపు తీర్మాన మవై కొంత చర్చజరిగింది. వల్లూరి సూర్యవారాయణరావుగారి తీర్మానము ఆర్థికమైనదని జెప్పించు నెదిరించిరి.

దుర్గా శట్టాభిరామయ్యగారి టిల్లు మాట్లాడిరి. వాడు రాజ కీయవిషయములలో సంబంధములేదు. నేను ఉపాధ్యాయుడను. జాతీయవిద్యకాలననేవారకుడ (దవ్యము లేకపోవుటచేత తమ పిల్లలను గవర్నమెంటు స్కూల్స్ కేటంపుట నేనెఱుగుదును విద్యా విధానములో మార్పుకాలననని అందరవచ్చుకొంటారు. ఇదివరకు మాట్లాడినవారెవరును విద్యావిషయమును గూర్చి మాట్లాడలేదు. అన్నిటిలోను విద్య ముఖ్యవిషయమని అందరవచ్చుకొందురు, వి ద్యావిషయములో పట్టుదలతో పాటుపడెదమనేవారికిమీవోటు నియ్యవలెనని వ్యాపార్య. నేను వావోటు వారికిమాత్రమే యిస్తా ను. నె. హనుమంతరావు పంతులుగారి టిల్లు మాట్లాడిరి. కొద్ది మంది ఏవోటిలో పాల్గొంటే నదియేవారు రాదు. ఆదర్శపా యలైన సభ్యులు ఏలోపములేవారు దొరకుట కష్టము. వోటర్లలో ఎక్కువమంది పాల్గొంటే మంచివారు రావచ్చును. అంతట తీర్మానము వోటుకుపెట్టగా వోటిపోయింది.

పిదప కృష్ణజిల్లా సచివశాలములోనే రెండు విభాగములు గావించుటగాన పశ్చిమభాగమున కిద్దరు ప్రతినిధులు తూర్పుభా గమున కిద్దరు ప్రతినిధులుండునట్లును సాధ్యమైనంతవరకు వివాద ములేకుండా అన్నిసంఘములలో నుండి ప్రతినిధులు బోధనట్లు నుకూచి వోటివ్వవలసినదనే తీర్మానమును నీలం జగన్నాథ రావువాయుడుగా రుకపాపించుచు నిట్లు మాట్లాడిరి. అసలు ఎన్నికలలో పాల్గొనుటకు అత్యంతగౌరవమునకు భంగముకొనే మహనీయులకు నేను చెప్పవలెను. అటువంటిమహనీయులందరికి నవసృష్టించుచున్నాను. ఎవరికైనా వోటిస్తామనేవారికి నేను చెప్పననేమంటే సాధ్యమైనంతవరకు అన్నిసంఘములలోనుండి ప్రతినిధులు కాన్సిలును బోయేటట్లు జూనుకుని వోటివ్వవలసినది గా జెప్పించున్నాను. సమర్థుడైన లానురు బహిష్కారమున కేసు వా దించినట్లు వాయుడుగారు కొంచెముసేపు మాట్లాడిరి. ఇది కేసుము కూడనివని నానియు సభ్యులకు గుణపాద్యులు పాటించి ఫలా నివారికి వోటి వ్యయము చెప్పితే బాగుండునుగాని ఫలకులభేదముల ననుసరించి వోటివ్వ ననుట మిక్కిలి యవ్యాధి మని చెప్పించు

వల్లూరి సూర్యవారాయణరావు పంతులుగారు తీర్మానము నెది రించిరి. అంతట వోటునకుపెట్టి నీతి తీర్మానముగూడ ఒడిపోయెను. ఆత్మను సరియైనవారై సేమియు దోచక గండరగోళపడి మరు నాటికి సభను వాయుదావేసి నాటికి సభను ముగించిరి.

మరునాడు సాయంత్రము 8 గంటలవరకు హనుమంత రావు పంతులుగారు రాకపోవుటచే చిట్టా నుండరరామయ్య పంతులుగారే వారి స్థానమున ఆవామరుగా ఆధ్యక్షత వహించిరి. వారణాసి కు బ్రహ్మయ్య గారు (ప్రీతరు) లేచి ఇదివరకు మంత్రివర్గమువారు జేసిన అవకతవకల కొన్ని చేర్చునుచు కడదిన యొన్ని కలలో కాననభట్లకై మంత్రి వర్గమువారి చంకనెక్కినవారికిసారి వోటివ్వకూడదనే తీర్మాన మొకటి జెప్పిరి. అప్పుడు సభలో నొకరు లేచి యిది శోట రులసభయో? పురజనలసభయో? బందరు పట్టణములో వోటర్లు కానివారిందు పాల్గొనవచ్చునా? ఫలానివారికి వోటివ్వమని తీర్మానించెదరా? లేక కేవలము ప్రభుత్వమునకై యవస్థాసము లిచ్చెదరా యని ప్రశ్నించిరి. ఎవరికి లోబిట్లు వారు మాట్లాడిరి. అన్నిటొక్కట ప్రశ్నలవేసి సభ సాగుతుండ నడ్డము దగిలిరి

కాననభట్లకుపై ఒక్క స్వదేశీ ప్రధానని నీతిమము వైన విధించుటకు ఈసభ సాహ్యునించిన ప్రజాసంఘ కార్యదర్శి లకు ప్రైవేటులేక అసావాదిత్యో తీర్మానములను బెట్టి సభను రసాభాసము గావించుకొనిరి. చివర కేమియు జరుగక గల్గెనునని కేకలువేయుచు నెవరిదారిని వారు వెళ్లిపోయిరి. వారము వదిలిన ములనుండి ముందుగా నాదాపాడిజేసి రెండదివాయి సభ జరిపి తుదకు తేల్చికవలిత మేనుంటే కడ్డగింజలోనిది విజృంభింజి. మా ప్రజాసంఘమునా రీసందర్భమున ప్రజల సానుభూతి కెంతయు బాగులై యున్నారు.

శ్రీ మై ల వ రం

బాలభారతీసమాజమువారు బెజవాడలో ఈనెల 27 వ తేది శనివారము రాత్రి హరిశ్చంద్ర యను నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు. కె. శట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ప్రకటన

ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాలయము (కొవ్వూరు) తాలూకు గుడివాడ తాలూకా వెన్నెలపూడి గ్రామం తాలూకు నె 202, 208 రు య 67.0 లు భూమి విద్యానిలయము తాలూకు బాక్ 11-11-1928 తేదిని బహిరంగముగా కలపజేయుచును. కాన కావలసినవారూ వచ్చి కొనుక్కొనవచ్చును. భూమి రెండుఖండ ములు. మామూలు పల్లము కొలేటి మంపులేని ఎండుమురుగులు లేనిది. పాగుడిలో వుండి నీటివరకు కలది. పరిమితం య 86.0 లు ఒక ఖండాం య 81.0 లు. ఒక ఖండాం పాటపాడే మనిషి రు 100 లు భూవలకు కట్టవలెను. పాట కొట్టివేసిన వెంటనే వాయికవరకు సామ్యు చెల్లించవలసియుండును. తక్కిన సామ్యు నెలకోపాటుకు మించకుండా రెండ్రురు కాలగండు చెల్లింప వలెను ఆ ప్రకారం చెల్లంపయెడల పాటదారుల జవాబుదారి మీద తిరిగివేలము వేయించబడును. పల్లము వాటివల్ల రాబట్టుకో బడును. భరణకు ముదరా యవ్వబడును. కడన భూమి తిన్న చిన్న లాట్లుగా విడిచిసి అకసం వెంటిని వేలం వేయించ బడును.

తెల్లగ్రగడ సూర్యవారాయణరావు, కార్యదర్శి. ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాలయము, కొవ్వూరు, 16-10-28.

అందరును వాడతగిన

మామదన మంజరి టానిక్ మాత్రలు వీటినివాడుటచే ఆయుస్సు, అందము, ఆరోగ్యము మొ దలగువిధి వృద్ధియగును, అన్నిరకముల వ్యాధులకు ఎట్టి నీటికొ నైకమ మంచువిజయము నిచ్చును 40 మా గల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1 నైవ్యవిధ్య కావలసినవారు కానీన ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ 8198 27 వైశాలివారుకోడ్ల మద్రాసు

చెన్నపురి బజారుధరలు ఆగ్స్టు 26 వ తేది శుక్రవారము

- (1) ధాన్యములు
వనరాలు రూ 1-కి రు 45.0-0 మొదలు 55.0-0 వరకు
బియ్యము బస్తాలు మొదలు 18.4 0 వరకు
మనురు తెనాలిని ,, 45 గలది రు 18.0-0
నెయిరిని ,, డిటా ,, 15.4-0 15.8 0
డిల్లీని ,, డిటా ,, 15.2-0 16.2 0
రాగులు రూ. 16 కి బస్తా 1-కి ,, 9.2 0
నవ్వులు ,, ,, 24.0-0 26.0-0
(2) వస్తు ధాన్యములు
కందులు బస్తా 1-కి 208 గ, 12.0-0 రు 18.4
నెయిరు ,, డిటా ,, 10 8 0 10-12 0
నెయిరు ,, డిటా ,, 12.4-0 13-12 0
మినములు ,, డిటా ,, 12.0-0 13-12 0
ఉలకలు ,, డిటా 124 ,, 7.4-0 7.8 0
(3) నూనె వస్తువులు
నవ్వులనూనె రూ 1-కి రు 177.0-0 178.0-0
నెయిరు 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0
కొండాపురం వేరునెయిరునూనె రూ 1కి ,, 84.0-0 84.0-0
యితర ప్రదేశము ,, ,, 60.0-0 62.0-0
వేరునెయిరునూనె గానుగ రూ 1-కి రు 146 మినమునూనె 142
అనుదము నూనె రూ 1-కి రు 142.0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు
చాచుపసుపు రూ 1-కి రు 215.0-0 220.0-0
కూరపసుపు ,, రు 215.0-0 220.0-0
మినపకాయలూ (గుంటూరు) రూ 1-కి రు 90.0-0 105.0-0
గుంటూరుపావుకట్టు నీటిమంచు మనుగు 1-కి రు 40, 45
కాగితానీ పావుకట్టు ,, రు 20, 25
తెల్లము రూ 1-కి రు 40.0-0 50.0-0
చింతపండు రూ 1-కి రు 25.0-0 43.0-0
(5) ఇనుము
శట్టాలు రభం రూ 1-కి రు 84.0-0 85 0-0
చదరం ,, 85.0-0 86 0-0
రవుండు ,, 89.0-0 90.0-0
(6) లోహములు
కెండి 100 కులంకు రు 74.0-0 80 12-0
బంగారము, కులము 1-కి రు 24.0-0 25.0-0
నవరన 1-కి ,, 15 12 9
ఇరిడి రూ 1-కి రు 800.0-0 802.0-0
రాగి డిటా రు 240.0-0 245.0-0
అస్కా నెక్కర రూ 1-కి రు 47.0-0 47.4-0
(7) రంగులు అలిజరై న
జువ్వకప్పుడు 20 డిగ్రీలు రు 18 0-0 140.0-0
వోట్టికప్పుడు డిటా 140.0-0 142.0-0

The Zandu Pharmace-utical Works Ltd., Elphinstone Road, Bombay. జాండు ఫార్మాటికల్ వర్కుస్ లిమిటెడ్, బొంబాయి. మొదటికిం చంద్రప్రభా మూత్రలు ఇది శిలాజిత్తు లోహభిస్మములు, మూత్రక భిస్మము, మొదలగువాటిని కల్పి కాస్త్రోక్తముగా కలపబడినది. మూత్రములో కలిసిపోవు కుళ్లము, మూత్రముం దుండు లిపి (phosphate), శిశువు మొదలగు నెక్ గోరముల, కడుగునొప్పి, చాగిగోరము, వ్యూమం, బలహీనత యితర శ్రీగంబంధమైన అంటువ్యాధుల మొదలగువిధి కల్పన కుకం ను. ఒక కులము బేవభముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1/5/0 4 బుడ్లకు ఒక సారి ఆర్ధరత వరకు స్యాక్సిగు సాధ్య భిక్కులు యివారు. మా బేవభముల క్యాటూరి యివారుగా కు కుకం ను. Sole Agents H. Damodar & Co., 43 China Bazaar Road, Madras.

16 వ గోదావరి మండల సభ

కాంగ్రెసు ఆదర్శము

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమును గురించి చర్చ

తీర్మాన మువనంహరించుకొనబడుట

(మా ప్రత్యేక విశ్లేషణదర్శనం)

అక్టోబరు, 24:- సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కాంగ్రెసు యొక్క ఆదర్శముగనుండు స్పష్టీకరింపబడినదగు తీర్మానమును శ్రీ మొలంబి తిరుమలరావుగారు (కాకినాడ) ఉపపాదించుచు గొల్లకోపస్వామిని చేసిరి. అందులో ఆయనచెప్పిన దే మనగా, ఈ తీర్మానముయొక్క అర్థము యిప్పుడు స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించబడినది. మన ఆదర్శము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సమాపార్థింపబడు అని స్పష్టీకరింపబడినది. అట్లు చేయబడినదని కాకినాడలో జరిగినప్పుడు కాంగ్రెసుకు నిఘా ర్థు చేయబడినది. ఇది మ-జిల్లావారిచే బాధ్యతయైనది. అని చెప్పి కాంగ్రెసుయొక్క ఉద్దేశము ప్రాంతీయమనది ఎట్లు మార్చబడినది తుదకు 1920 లో ఇక్కడనున్న స్థానిక ఎట్లు చేయబడినది తెలియజేసిరి. ఎంతటి కాంగ్రెసు వీరులు నాయకులు కాంగ్రెసునండి విడిపోదురన్నప్పటికి మోమోజుమి 1920 లో కాంగ్రెసునుండి విడిపోయినవారు నిధానమును మార్చి నారు. భృత్యధర్మములను కాంతిధర్మములను భాగ్యతీయము స్వరాజ్యమును పొందలేనని ఇంతవఱకు జరిగినచరిత్రను అనభవ మును నుండినయెడల ఈ సూత్రమును మార్చుకొనలేదో లేదో నూహించవచ్చునని. గొప్పసాహసములను ప్రచారములను జైలునకు పంపుటయు, అనేకవైపుల పెట్టుటయు ప్రభుత్వమువారు వారి నిరంకుశత్వమును కొనసాగించుచున్నారనియు, ఇట్లు ఈజిప్టులో చేయుచున్నారనియు విల్లండులో యిట్లే కొన సాగించుచున్నట్టికిని ప్రజాభిప్రాయమును స్థాపించి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ఒడయ యిచ్చించుచున్నారనియును, ఇట్టితీర్మానము చేసినయెడల కాంగ్రెసులో కొందఱు విడిపో వునని అందురు. ఇదివరలో కాంగ్రెసుసూత్రమును మార్చి నపుడు పెద్దపెద్ద కాంగ్రెసుసామగ్రిలు విడిపోయినప్పుడు కాలి, విచారము లేకుండునని. అప్పు డానూత్రముపెట్టి కాంగ్రెసునకు ఎట్టిబలమును తెచ్చికో అట్లే యిప్పుడును ఎవరు విడి పోయినప్పటికి కాంగ్రెసునకు బలము రాకలెప్పుడు. ఇప్పుడు మీకు సామ్రాజ్యధర్మతక్షణములలో నుండుటకు మీరే తమంద చేసినారు. ఇందుకు తార్కాణము బ్రిటిష్ కాని పెట్టుచేసిన కన్యా తీర్పు. బ్రిటిష్ వారే యిట్లు చేయుచున్నపుడు యిప్పటికై నను నిర్భయముగా సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము పొందవలెనని చెప్పి టకు కత్తి ఉండవలసింది. మన సామ్రాజ్యములే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మును సేవ వారికాదేకలెవరై అభివృద్ధి పొందవలెనని చెప్పి టకు మనకు సామ్రాజ్యములో నిట్లుటకు స్థాపించుకొనవలెను ఎట్లు మనసాడుకు లెకను ఈ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునం దుండు టకు యింకను కొరకురే తెలియజిచ్చింది. నిండుకత్తిచర్మము జరుపుచున్నపుడు, పశుబలముచే వారు నిర్భయించుచున్నపుడు, కన్యాలో రంధ్రములు కాచివున్నపుడు ఈ సామ్రాజ్య ములో నింకను ఉండవలెనని కాకు తెలియదు.

ఇప్పు డీతనిపై మెండుటకు ప్రకటించవలెనని అంటారు. ఎవరిగొనామును వాడే మాయకొనుట మానవేచ్ఛ. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో లేకుండు స్వతంత్రముగా తనయిల్లు తాను మాయకొనుట మానవేచ్ఛయైయున్నది. అట్టిమానవేచ్ఛ కాకలే నని చూపుచున్నాడు. కాని యేమియిబ్బందులు వచ్చునో అని భయముగలదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు నిరంకు శముగా చెప్పుటకు మీరు ఆశ్చర్యపడెదరు. ఇంగ్లీషువా కెట్టిస్వా తంత్ర్యముగ జీవిస్తున్నారో, ఫ్రాన్సులో, అమెరికాలో ఎట్టి స్వేచ్ఛతో జీవిస్తున్నారో ఆలాగే ననే నేచ్చావారాణి ములో స్వేచ్ఛకాని పిల్లయినే యింక జీవించినది. సంపూర్ణ స్వా తంత్ర్యమును ప్రకటించుటయే అర్థమని చెప్పి మీరేను. ఎవ రేతే ననగా కాకినాడలో డాక్టరు భాగరాజు పట్టాభిసేతా రామయ్యగారు చెప్పుచున్నట్లుగా అసహజమైన మిథ్యచేత ప్రయత్నించుచున్నారట. స్వాతంత్ర్యమును కాకినాడ కాంగ్రెసులో కావలెనని ప్రకటించుకొను కొందఱు చెప్పు తారు. ఈ తీర్మానము అట్టివాడు గనుక దీనిని ఈసభవారు అంగీకరింపవలసినదిని కోరుచున్నాను.

గుమ్మడిదల సుబ్బారావుగారు

ఈ తీర్మానమును అతి కాంతిపురుషులను కాంతియే స్వాతంత్ర్యమునే ఆశ్రయముగా గొన్నవారను ఆయన శ్రీ గుమ్మడిదల సుబ్బారావుగారు (రాజ్ కోట) చక్కగా బలపర చిరి తెప్పించుకొనవలెనని అచటనువారు గనుక ఈమన యీ తీర్మానమును నిజమగు బలపరచదగినవారగుదురు. వారు చెప్పిన దేమనగా ఈ తీర్మానము బహు కాంతియురముగ నాలో తింపబడవలెనని, కొందఱు అనుకులుముగను క్షోదలు ప్రతి జ్ఞానమును నమ్మరు లిచ్చుటకు కాదనియు, ఇంతటి కార్య డిత్తి, మహాత్మాగము, సర్వస్వమును భారపోయిట నాలో చించుకొనవలసియున్నది. భారతీయత తాను మోక్షమును సంపాదించి ప్రపంచమునకు ప్రకటించుటయు తాను రానున్న కాలములో గుడిపితము లంకింపవలె ననియు నామస్మ చేప్పుచున్నది. దీనివిషయమై ఎట్టిసంశయములను మనము చేయలేము. సంశయములు నివృత్తి చేసికొనినగాని మనము ముం డుకుండవలె కష్టసాధ్యము. రాజకీయముగ సంపూర్ణ స్వాతం త్ర్యము ఆదర్శముని కొన్నిమానవలక్షణితే తీర్మానముకొని నిర్దేశించుకొను ఎప్పుడువచ్చునని చూచుచుంటిని. ఇట్టితీర్మా నము ఇప్పుడు వచ్చినది. ఆమోదించి తమయెడల పెట్టుటలో వాటిచేత కొంచెము కలపించుచున్నది. ఏలయన అందుల కాభ్యుక్త త్యాగము అందరుకు గ్రహించుకొనవలెను. సర్వకన్యా నకు పుణ్యదిగా కాంగ్రెసుసంఘములు గ్రామపరిపాలక సంఘ ములయొక్కట్లు (Organise) చేయవలెనని చెప్పిరి.

ప్రతికూలుర అభిప్రాయము

శ్రీ భిమిపాటి సత్యనారాయణగారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా అతిగంభీరముగా మనోరేఖముతో నుపన్య సించిరి. ఈ తీర్మానము ప్రకారము 60 మంది కేసీసము యీ సభలో అచరించేవారు యెడల తీర్మానమును ఆమోదించు టకు అభ్యంతరములేదనిరి. భర్తృకణము పెట్టుకొని పనిచే స్తామని చెప్పిట్లయితే తమ కభ్యంతరము లేదనిరి.

“హిందూదేశములో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో తావు లేదని తెలుపుచు” అనుమాటలకు అభ్యంతరముచెప్పిరి. ఈమాట లనుబట్టి సత్యముగాను నిర్భయముగాను ఉన్న హృదయమునండి వచ్చినమాటలుగా వినిపించుచునది. ముందజవేసి వెనుకకు రా గూడదనిరి. ఒకసారి జంపెములుతెంపుకొని ఆలలంబోయి మళ్లి కచ్చినట్లుండు ననిరి.

కాంగ్రెసుకు నిఘా ర్థు చేయుచున్నామని అర్థము చెప్పు చున్నారు. కాంగ్రెసును ఆహ్వానించి సత్కరించుట వానివారు కాని యిట్టి నిఘా ర్థు వాక్కున యిది చేయునని అభిప్రాయమని పొందజూచుట వందించికాదనిరి. కాంగ్రెసువారు ఇట్టి తీర్మాన మును పెట్టినప్పుడు విప్లవభింపవచ్చును.

సభాభ్యుత్థులు అభిభావిత బాటియోవనంధూభ్యుత్థు లనుటచే నీసభ గ్రామసాధికత్వము వహింప గోరబడినయి (సభ్యులు చాలమంది కాదుకాదనిరి) అందుచేత వారు యీ సభలో యీ తీర్మానముపై అభిప్రాయము నియ్య వలదు కలెరి.

గర్వ మెండు కొట్టారు, తిట్టారు, కన్యానివయములో యీలాగున చేసినారు అని యిప్పుడు క్రొత్తగా చెప్పి నవనరము లేను. అన్నిటిని సహించుకొనిరిగదా మును పెట్టి కాంతిమరము చేయుచున్నాము. అట్టిమయములో యీ సంపూర్ణ స్వాతం త్ర్య మని పెట్టి కొందఱు విడిపోతామి అడమిట్లు అభి వృద్ధికి భంకిరిమనిరి. ఇప్పుడు మనకు తగినంతబలము లేదు. ఉన్నకాళ్ళను చెదగొట్టెదమి. ఇట్టిస్వాతంత్ర్యమును ప్రక టించుతీర్మానము హాజరే మోహినీగారింటి పెద్దలనండి రా కవ్వండి అనిరి. భిటి కాంగ్రెసులో కన్యాతీర్పు విషయములో ప్రజాభిప్రాయాన బాండ్ గారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునై

తీర్మానము పెట్టినప్పుడు వీగిపోయినది. కాంగ్రెసులో యిందు నకై అధికసంఖ్యాకులబలము లేదని తెలిసినపుడు యీ తీర్మా నము అవసరము లేదనిరి. (Principle, not unity) అని విజయ రాఘవాచారిగారు డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు చెప్పి వారనియు ఇది సరియైనది కాదని ఉపస్వామిని యభిప్రాయము.

ఇప్పుడు మాట్లాడుకు కొత్తపరిస్థితులు లేవు. ప్రజాబలము లేదు. బడాయితీర్మానము లక్కరలేదు అనిరి. ఇందు విషయమై మొదట ప్రజలలో కొంత ప్రచారము కావలసియున్నదనిరి.

అభ్యుత్థులు తీర్మానమునకు సవరణ లానుయెడల వంప తలపినదని సభ వారి నడిగిరి. సవరణలేమియు నివ్వబడలేదు.

అనుకుల ప్రతికుల ఉపస్వామిలకు మాట్లాడనిచ్చిరి.

సాంబమూర్తిగారు

శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు తీర్మానమునకు అను కులముగా మాట్లాడిరి. తాము మొట్టమొదట స్వాతంత్ర్యప్రకటన తీర్మానము నుపపాదించవలసిమిమియు కాని చర్చలేకుండ ఏక గ్రీకుముగా అంగీరింపబడు తీర్మానమే పెట్టవలెనని ప్రయత్ని యించి స్వంతతీర్మానము నుపసంహరించుకొని యీ తీర్మాన మును బలపరచుచున్నామని చెప్పిరి. భిమిపాటి సత్యనారా యణగారు యింతవఱకు చెప్పినదానిలో భేదాభిప్రాయము ఏమి యులేదు. గ్రామములందు ప్రచారముచేయుటకు మనస్ఫూలు కావలెను. ఉన్నట్లుయితే అభ్యంతరములేదనిరి. (ప్రయోజనభర్తు లిచ్చినట్లయితే అస భి|| స|| బహుమతిచెప్పిరి.) కాంగ్రెసువారు ప్రయోజనభర్తు లిచ్చెదరు. కనుక ఆయన కేమియు అభ్యంతర ముండదని యనుకొంటానని ఉపస్వామిలకు పలికిరి. కాని వారికి (technical objection) బిటిశ్చింది. ఈతీర్మానములో కాంగ్రెసులో రావలెను కాని యీ కుండలంబులో కాదని. ఈ తీర్మానము కాంగ్రెసువారు చేసిన సంచారముచేయుటకు ప్రయో జనభర్తు లిచ్చినట్లయితే ఆయనకు అభ్యంతరములేదు. ఇంక నిరీరవిషయములలో ఆయన చెప్పినది యిందుల కింక సంబంధించినదికాదు అని ఉపస్వామిలకు నడిచి ఈ తీర్మానమును గురించిన పూర్వపుచరిత్ర చెప్పిరి. స్వాతంత్ర్యప్రకటన తీర్మా నము 1921 సం॥ లో కాకినాడలో జరిగిన మండలసభలో ప్రవేశ పెట్టబడినదియు, రి రోజు లాసభ జరిగెననియు, అసభలో 148 గురు ఆహ్వానసంఘసభ్యులు, 494 గురు ప్రతినిధులును సన్ని యుండి ప్రేక్షకులును మొత్తము 1650 మంది యుండగా తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టబడినదనియు లక్కరాజు సుబ్బారావు గారు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడినప్పటికిని తటస్థముగ నుండిరి యు, తీర్మానము ఏకగ్రీకుముగా అంగీరింపబడిన దనియు, 1921 సం॥ డిసెంబరునాటికి వంజాబు భిలాభతు స్వరాజ్యసభ్యులు పరిష్కరింపబడిపోతే అక్కరాజువారు కాంగ్రెసులో భారత దేశ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించవలెనని యీ తీర్మానములో నున్నదనియు, ఆ తీర్మానమును మరల ప్రవేశ పెట్టవలసిమిమియు, పూర్వపుచరిత్ర చెప్పిరి.

కాని కాంగ్రెసుసూత్రమును మార్చవలసినదని తీర్మానము వచ్చినపుడు భేదము కల్పింపరాదని సవరణ పెట్టలేదు. రాటి కిని ఎత్తుకభేదము లేదనిరి.

స్వాతంత్ర్యప్రకటన ఏదేశములో చేయబడినది బహు కొద్దిమందిచేతనే చేయబడినది. కొరియాదేశములో 88 గురు చేతనే ప్రకటించుడెను. అమెరికాలో 20 లేక 30 మందిచేతనే ప్రకటించిరి. ఆ ప్రకటించువారిసంఖ్య పదులలోనే యుండును. వందలలో నుండదు. గోదావరిమండలసభలో అట్టి తీర్మానము ఆమోదించబడింది. అవిధముగా తీర్మానముచేసినపుడు దేశమంత టిప్పిట్టి అట్లు మరలనని అభిప్రాయపడితిని. ఈ తీర్మాన ములో ‘స్వరాజ్యము’ అనుటకు బదులుగా ‘సంపూర్ణ స్వాతం త్ర్యము’ అని పెట్టబడుచున్నది. స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్య మునై కృత్రికముగా నుండుట కష్టమని వారెందుకు? ఈ సభలో కాదు, యాతర్భాగదేశములో ఎవరెందుకు? అయితే ఏమివైపుములు బాధించుచునో అ|| భ|| య|| ప|| దు|| రు||. దేశము అంతర్భాగము వదులుట త్యాగముచేయుటకు నిధముగానున్నదా అని భయము. అట్టి తీర్మానమును పెట్టవల మింకంటిని. రాజకీయ రంగమున మన రాష్ట్రము అభివృద్ధిము అలంకించుచున్నది. ననోభావమును కాంగ్రెసులో చెప్పర లనియున్నది. అదృష్టముగా ప్రకటించబడి దని బహిరంగముగా సంతోషము లేకుండు నిర్భయముగా స్పష్టముగా మున్నుకొని భావమును చెప్పవలసినది యీ తీర్మానము కొరుచున్నది. ఆ దృష్టముల మీ కుండగలవు. కాకినాడ కాంగ్రెసులో విధానము, పద్ధతులు నిర్ణయింపగలరు. సర్వోత్కృష్టమైన అభ్యుత్థము ఎవరు గ పెట్టుకొని మార్గములు తర్వాత నిర్ణయించుకొనవలెను. ఏక గ్రీకుముగా ఈతీర్మానమును అంగీరింపవలసినదని చెప్పుచు విరమించుచున్నాను.

శ్రీ కాశీపురామూర్తిగారు (రాజ్) తీర్మానమునకు కృతీకేతముగా ముద్రాపించిరి.

శ్రీ బ్రహ్మజ్యోతులకు ముద్రాపించుటగాను బలవరచిరి. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో అసహనవాదులకు మంచినిట్లుకాదని యిక్కడని పరిస్థితులు బ్రాహ్మణులు గల వనియు, ఇప్పుడే తీర్మానమును పెట్టుటకు కొంతలము నేరీరించుట యుద్ధేతనియు, స్వాతంత్ర్యోద్యమము అసహన పదవియు పరిస్థితులు అప్పుడు చేయబడుననియు, అప్పుడు యీ కృత్యములకు మొదట ఆచూకీ యగుటకు వెళ్లుదుననియు ఆయన తమ యువశక్తి కమునందు చెప్పిరి.

రంగయ్య నాయుడుగారు

శ్రీ మండపాళ రంగయ్యనాయుడుగారు (కాశీవాద) వీరు కృతీకేతముగా ముద్రాపించిరి. స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు తమ కేమియు భయములేదనియు అందుకు ప్రభుత్వమునందు చెప్పి ఈ తీర్మానము కట్టిబిడ్డలుతీర్మానముగ నన్నియనరి ఈ తీర్మానము నామోదించువారి యభిప్రాయము ఇప్పుడున్న కాంగ్రెసు న్యాయములో స్వరాజ్యము అన్న పదములోనే యావత్తు అర్థము ఉన్నదనియు, కొంతగా నామానులకు అర్థముగాని ఈ స్వాతంత్ర్యోద్యమము పెట్టినందుకల్ల కచ్చితభావము లేదనియు, మొదటినుండియు అందరూ అప్పుడే పదములను స్వరాజ్యము అంటేనే సుభ్రాహ్మణ్యమునని తెలిసేటట్లు అసహన మైనట్లు యితే ప్రభుత్వము చేయవచ్చుననియు, ఇదివరకే చక్కగా ఆలోచించి పెట్టబడిన పదమునందు, ప్రభుత్వమువారిల్ల కచ్చే విషయము కొత్తని కావనియు, అందుకే యీ పదమును జరుపుచున్నామనియు కాబట్టి కొత్తపదము పెట్టుట అసహనమే. ఈ మాటలకు చక్కగా ఆలోచించి పెట్టిన న్యాయము ఏమియు మార్పు నక్కర లేదని. చేసేదని నన్నదని. ప్రభుత్వములో స్వాతంత్ర్యోద్యమము చేసి యిరుగ్గా యీ 25 మంది ముందు వెళ్లుచున్నాము. మీరు వెంటరావలెనని లెను చేస్తున్న పని చేయవలసి యున్నది కాని తొందరతీర్మానములు పనికి రావని. చేయవలసిన పని మహాత్ముడు చెప్పినదియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును సహాయ నిరాకరణమార్గమున ప్రభుత్వము చేయవలసింది. అది యెప్పుడు చేస్తే అప్పుడే సుభ్రాహ్మణ్య స్వాతంత్ర్యము, స్వరాజ్యము, ఏది కావలసి అది వచ్చును అని చెప్పిరి.

శ్రీ క. రా. వెంకటాచార్యగారు (అమలాపురము) తీర్మానముగా బలవరచిరి.

శ్రీ గాడేపల్లి నారాయణారావుగారు (పితాపురం) తీర్మానమునకు కృతీకేతముగా ముద్రాపించిరి. తాము 1921 సంవత్సరములో నన్ను పరిస్థితులను బట్టి స్వాతంత్ర్యోద్యమము తీర్మానమును ఆమోదించితిమనియు, ఇప్పుడు ఆ పరిస్థితులు లేకపోవటము కాక కొంతలము తగ్గియున్నా మన్న కారణముచేత కూడ ఈ తీర్మానమును ప్రతిపాదించునందువలన నచ్చినదనియు, నామొర కాంగ్రెసులో మహాత్ముడు అందరకు అనువైన రీతిగ నూతనము నిర్మించివాడనియు మార్పు ఇప్పుడేను అసహనము చేసివిచ్చి.

శ్రీ బొంబాయి దుర్భిర్రాసం ముఖ్యుగారు తీర్మానమును బలవరచిరి.

శ్రీ ఆరెంట్ల జగ్గయ్యగారు తీర్మానమును కలికాలముగ ముద్రాపించిరి. తీర్మానమును ములముకే కాధ కల్లు నియ, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వములో గాన స్వాతంత్ర్యము తోగాని ఏమియు సంబంధములేదని యి వనియు, బ్రిటిషువారు పెట్టే చేత చింత పెట్టుకొని కేరమునండి పోవలసి వనియు దీనికి ఆధారము చెప్పిరి. గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పినట్లుగా గాంధీమే అసహన పూర్వకమున విమర్శించుచు మన విధానము పూర్వముగా పోనను. కొరియా మొదలగు దేశములలోని (Party organisation) కల్ల కొద్దిమందిల ననే సుభ్రాహ్మణ్యోద్యమము బడచుట మన సాంఘికముగాను చెప్పినారు. ఆ దేశములలో పద్ధతులులేని అట్లు మనము చేయలేము. ఎప్పుడైతే విమర్శించుతేదో, ఎప్పుడైతే కాంగ్రెసులో పార్టీలు ఏర్పడినో, ఎప్పుడైతే ఒక పార్టీ ఏర్పడినాన్ని గో, అది దౌర్జన్యము చేయుచుండే వలయును. అప్పుడు మన యీ లక్ష్యములకు దృష్టిపాలకు వచ్చెదము. నన్ను కుమించ వలసినదని కొరుకున్నాను సాంఘికముగాను ఇంకాను మనము కిప్పు దాగ్గ అన నడిపించుచున్నారని చెప్పుచున్నార ఇరువ లో కూడ, స ప్టికానీలంఘన తీర్మానము వెంటి గోజులలో పెట్టినపుడు నేను తృప్తిపడెనుగా నుంటిని. తమక తీర్మానమునకే యీ తీర్మానము భంగము లేదుపెట్టుచున్నది. మాజరత్ మోసానిగారి పదములే ఆంధ్రదీపుగొప్పట్లు

యితే “ధర్మకర్తలు కాండకర్తలు” అన్నది మార్పు “సాధ్యమైన అన్ని కర్తలుకర్తలు” అని పెట్టుకొనలెను. కావున ఈ తీర్మానమును సమర్థుల లిఖ్యమందలి కొరుకున్నాను.

శ్రీ కె.పి.టి సత్యనారాయణగారు (గారునంద్రపురం) ఈయన కూడ కృతీకేతముగా ముద్రాపించిరి. దేశములో విమర్శము తక్కువగా నున్న సమయములో హిందూమతాద్వితీయ సమ్మేళనము తిరుగ గట్టిపరచుకొనుచున్న సమయములో (తమ కి పరిస్థితులలో నిట్టి తీర్మానము వలనవలసినది. మన అసహనము సుభ్రాహ్మణ్యోద్యమము చెప్పడముతోనే గురుద్యార కమిటీని చేసి ట్లుగా యీ కాంగ్రెసును unlawful assembly and illegal association) (తత్కర్తమువారు చేసిట్లుయితే మనము సహజీ కానోలంఘనమునకు సంసిద్ధులై యున్నామని విషయముగానిదిని కొనమరి. బాధ్యత గలహించి తీర్మానమునకు ప్రతిపాదించుగా వోటు యిక్కడలేనని కొరిరి.

ఉపపాదకుని ప్రత్యుత్తరము

ప్రతి కూటమికి తమకు తాముగ ప్రత్యుత్తరము చెప్పుచు యీ కింది యోజనలు చెప్పిరి. ఈ తీర్మానములో అసహనము మాత్రమే చెప్పబడెను. కాని స్వాతంత్ర్యోద్యమము మిప్పుడు చేయవలసిగాను. ఒకదాని కొకటి కందరగోళమువలెనున్నారని అందరకు సుభ్రాహ్మణ్య స్వాతంత్ర్యము కావలెనని యిచ్చి ఉన్నప్పుడు అట్టి అసహనము చెప్పవలసినది కాంగ్రెసును కొరటగా ఆక్షేపణ కల్పించదు. మీ కొరిక నిర్బంధముగా చెప్పినప్పుడు అది బిడాయితీకావలసి యిచ్చిమగినను. దౌర్జన్యము కచ్చే నన్నభిప్రాయము, “In other Lands” అను (గంధము జదివి నట్లుయితే కొరియాలో 88 గురు దౌర్జన్యముపాత్రముగా ఎంతగానూ కార్యమును నిర్వహించినది తెలియును. దౌర్జన్యమునకు తావు లేదు. నూతనకారాగృహగారు స్వాతంత్ర్యోద్యమకు తీర్మానమును వంజాలు, భిలాభులు స్వరాజ్యమునకును తరిమగిరింపబడవచ్చును ఆమోదించి యిప్పుడు కృతీకేతముగా నుడుట యిందు కిచ్చువచ్చుచున్నది. కాంగ్రెసులో ఎప్పుడు అధిక సంఖ్యాకుల పార్టీ అభిప్రాయము ప్రకారము నడచును. ఇప్పుడే తీర్మానమున కిచ్చినది పార్టీ కాంగ్రెసులో అధిక సంఖ్యాకులుగా నుండినట్లుయితే కాంగ్రెసువారిచే నడపించబడును. ఆ గీ కారము లేక విడిపోయినవారు పూర్వము కట్టి. విద్యార్థులు విడిపోయి తమ సానుభూతిని మామించుచు ద్రవ్యమునిచ్చుచు నిరేర సహాయము చేయు ఎట్లున్నారో అదిగిగానే వీరును ఉండ వచ్చును. బ్రిటిష్ గవర్నమెంటుకు మూలచేసినను చేస్తుట్లు ఇప్పుడుకాత్రిగారు చెప్పినారు. అట్లును ఈ తీర్మానములోలేదు. బ్రిటిష్ గవర్నమెంటుకు తిరిమి వేయడమును యిందులోలేదు. మన యొక్కస్థితి (Position) కచ్చేముగా చెప్పవలసి దిగాన చెప్పుచున్నాము. కెన్నేటి సర్వ నారాయణగారు (illegal and unlawful assembly) (కింద కాంగ్రెసుననే (Disple se) చేపారన్నాను. గురుద్యారాచరణభక్త సంఘము (Unlawful assembly) గా చేర్చి కర్తవ్యమును చక్కగా నడుచుచున్నది. ఆరోజుకే మనకు ఎదురు జూచుచున్నాము. ఇదివరకు విధానము మార్పుకుట్లు వనిచేసికాము. ఎప్పుడైతే అవిధముగా పనిచేస్తామో కానోలంఘనము వచ్చును అపార్థితుల వచ్చును. కొత్తవిధానము వచ్చును. త్యాగము అభివృద్ధిపొందును. కెనాగి తీర్పుగు రించి వచ్చినప్పుడు అభిల భారత జాతీయోపసంఘమువారు జూలై 26 క తేదీ మారతాదినముగా భావించవలసిన దని తీర్మానించిరి. అట్టి పరిస్థితి వచ్చినందుకల్ల కాంగ్రెసు కమిటీ (Tacit) గా (Cominit) చేసి కొన్నది. కనుక ఈ తీర్మానమును ముఖ్యముగా ఆమోది పరచినదని కొరిరి.

అధ్యక్షుని అభిప్రాయము

అధ్యక్షుడు తీర్మానము వోటుకు పెట్టుచు నిట్లు చెప్పి మొదలిడెను. “ఈ తీర్మానము ఇంతవరకు పూర్తిగా చర్చిత బడెను. అనుకూలముగ కొందఱు కత్తయు ప్రతిపాదముగ కొందఱును ఉభయపక్షములు ముట్టాడిరి. ఇంకొకము నాదము తెలియజేయబడినది కచ్చే నన్నాను. నా యభిప్రాయము యిచ్చబూసకద.”

అంతట ఒక ప్రతినిధి భిమిపాటి నగనీనాకాత్రిగారు లేచి అధ్యక్షులు తమ యభిప్రాయము తెలియజేయుట నని కొరిరి.

బు. సాంఘికముగారు— అధ్యక్షుని యభిప్రాయము ఇప్పుడు చెప్పబడు. వారు అంత్యోపసంఘముతో చెప్పి డరు. ఆయన తమ యభిప్రాయమును ఇప్పుడు చెప్పవలసినదని కొరుకున్నాను. వీరిక వట్టికొండిలు లేచి అధ్యక్షులు ఇప్పుడే

వారి యభిప్రాయము తెలియజేయుటకు యున్నదనియు, వారి యభిప్రాయమునకూడ తెలిసికొనటకు సభవారుకుతూహలులే ఉన్నారనియు ఆయన చెప్పకకప్పుదనియు కేకలు వేసిరి.

భిమిపాటి సత్యనారాయణగారు అధ్యక్షులు తమయభి ప్రాయము చెప్పవలసినదని చెప్పిరి. “నా యభిప్రాయము నానుకూలముగాను అనియు అట్లు చేసినయెడల స్వాతంత్ర్యమునందుననియు అధ్యక్షుని యభిప్రాయము చెప్పటతోనే సభ్యులయభిప్రాయములు కూడ మోటుకు భంగకరముగ నుండు నేమో అనియు కనుక వారు చెప్పవలసినదని గురుకున్నాను.

మీరంటి మహానుభావులు గొప్పకావలయు ఇక్కడకు వచ్చి అధ్యక్షుల నహించి మీ యభిప్రాయము నియ్యకపోవుట సమంజసముగా నుండదు గనుక అభిప్రాయమును చెప్పవలసినదని కనుక వీరరాఘవస్వామినాయుడుగారు కొరిరి.

అధ్యక్షులు— కావలసి యున్నది ఇప్పుడునుండదని చెప్పిరి. (కథలో కలవము) అని చెప్పుచుండగా,

సాంఘికముగారులేచి అధ్యక్షులతో “మీ యభిప్రాయమును మీరు చెప్పవలసి మీరు పూర్వమైనవాళ్లు కందు. కాని ఉపపాదకులు ముట్టాడె. పూర్వమే మీరు తీర్మానము ముట్టాడి యుండవలసింది. ఇప్పుడు మీరు మీ యభిప్రాయము నియ్య కందు కొరకున్నాను.” అని చెప్పిరి.

ఉద్దేశముతో అధ్యక్షులు ఇట్లు చెప్పి— నేను మాండు తీర్మానము ముట్టాడుటకు ఉద్దేశములేదు గాను. నాయెక్క అభిప్రాయము మీరొకరిని రాత్రి ఏమ చేసిరావలసినది తెలియజేసికొను. అది మీలో కొరిమందికే తెలియవచ్చు నగాని యిక్కడనున్న యీ సభ్యులందరకు తెలియదు. విషయము ఇక్కడ అక్కడ అది తీర్మానమును చర్చించుటకు సుభ్రాహ్మణ్య అధికారి మిచ్చినాను. నా యభిప్రాయము తెలియజేసికొనే విషయము ఇక్కడ అక్కడ అది సభ్యులందరికి తెలియదు. ఇప్పుడు నేను సభాధ్యక్షుడనై నుండుటచేత బాధ్యత వహించిన స్థానమునందు టచేత నేను వాకు తోచినది చెప్పియెడల నానిని నేను కేట వేస్తావాడనై యుండునని నమ్ముచున్నాను. నేను నా యభిప్రాయమును చెప్పనిచో అభిప్రాయమును కందరగోళముగానిపోయి గాని ఒక కదలి ఆపాదింతురని నమ్ముచున్నాను. (అభిప్రాయము తెలియజేసిన దన్న వారి వార్తాధ్యక్షులు)

సుభ్రాహ్మణ్య సర్వోదయతో మహానాథ్ జ్యోతి అధ్యక్షులెట్లు ఉత్తరమిచ్చిరి. కాంగ్రెసు అనుగా ఏమి? దాని పనియేమి? కాంగ్రెసు అనుది జాతీయమహాసభ, అది ఒక్క పార్టీకి ఒకే అభిప్రాయముగల కత్తుకు చెందిరి కాదు. సాధ్యమైనదివరకు అన్ని పార్టీలవారు కలిసియున్నది జాతీయమహాసభ. ఒకే కాంగ్రెసులో భేదాభిప్రాయములు అన్నిప్రకారము ఏ అభిప్రాయము అధిక సంఖ్యాకులకు గలిగియుండునో ఆ అభిప్రాయము ప్రకారము వెళ్లును. అధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయము ప్రకారము అదరు నడవలసినదే. కాని యీయప్పుడు జరిగిన రీతిగా అధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయము ప్రకారము నడవవలసినది అనిరించి నడచెదరు. ఈ కాంగ్రెసు అందరను కూడ విషయముపొందుట్లుచేయలెను. (Tyranny of majority) అను దానిది మహాత్మాగాంధీగారు అనక కి మిచ్చుచు అన్ని పార్టీలవారికొకటే అనికామిచ్చిరి.

రెండవ మునుగా, అందరకు కాంగ్రెసులో కేటెట్లుగా సహాయనిరాకరణసూత్రము (Non-Co-operation Creed) పెట్టి నారు. ఆ సూత్రమును అంగీకరిం పని వారి రెండును కాంగ్రెసు అనుండుటకు వీలులేదు. కాంగ్రెసు మఱిగిందిఅట తెలియక పోవచ్చును. స్వరాజ్యము మన జన్మనాస్తి. అనుచుండితిమ ఇంగ్లండుకల్ల సత్త్వము (Dominion Statute) యిచ్చిన్నట్టిది కాను అంగీకరించియుండియుండునని చెప్పుచుండెను. పరిస్థితులు దేశాని దానితో (సామ్రాజ్యాంగీకరి స్వరాజ్యముతో సుభ్రాహ్మణ్యోద్యమముతో) అనువైనప్పుడు మనము తీసికొని యుండుము. నా సోదరుడు యింకను సాంఘికముగారు మనము (Constitutional method)కు వెళ్లిపోవుచు నేమో యీ సహాయనిరాకరణ విధానమునతోనే చేయుచు నేమో అనిఅనును. Co-operation అనుది నిరూపయోగము కచ్చేము అని మన మిదివరకే తెలిసి కొని యుంటిమి. సహాయనిరాకరణ మొక్కటియే మనకీరణ్యమని మనము నమ్ముచున్నాము.

అయితే యిప్పుడు (Creed) న్యాయము మార్పుకు కృతకముగా అను విషయమున్నది. అదికూడ కొందరకు ద్యోత తమకుచున్నది. ఇతరులకు అది ద్యోతకముచున్నది అనుది ఒక ప్రశ్న. పద్ధతులలో ఏమైన భేదమున్నదో ఏమో భేదము లేదో

1074

అట్టిది 25:—హిందూమతాచ్యుతీయ వివాదము లింక
ను అంతరింపలేదు. శ్రీయతి టంగటూరు ప్రకాశంతులు,
యాహూబ్ హుసేన్ గార్లు మద్రాసునుండి యచ్చటికి విచ్చేసి,
యిరువురికి సభ్యుల కలిగి:ప బ్రతిల్లించినను ఉపయోగము
లేకుండెను. వారు మఱల సీతామయ కదలికనాడే మహమ్మదీ
యులు 'సంధము' ఉద్ధివమును జరిపిరి. ఆరాత్రి మసీదునకున
వసించుచుండిన యొకవర్తనని గృహమున గర్భాగ్రావమహోత్స
వము జరుగనుండుటచే వారియింటిలో మేళము వాయించుట
చూచి, మహమ్మదీయులు నిర్బంధముగ వానిగృహము ప్రవేశించి
వర్తననిపై బడి, నవాబు కాలమున మేళము కలిపెనని యొప్పు
కొన్నను వానిని కొట్టిరి. వర్తకునికి కుండి గాఢములు అగి
లిపిరి. ఈవిషయమై పోలీసువారికి రిపోర్టుజేసి కేసుదాఖలు
జేసిపట్టుయిన మఱల మహమ్మదీయులు తన్ను కొట్టెనననుభవీతి
లే రిపోర్టు చేయటమహాద మనుకొనిట్లు తెలియించున్నది దిన
దినములకు వివాదములు హెచ్చుచున్నవి. ఇప్పుడెనుబాదుకువ
ఈవివాదములలో బోధ్యములయ్యున్నది. ఇజ్రైలునుమానుకొనిరి.
ప్రకాశంతులు, యాహూబ్ హుసేన్ గార్లు మఱల నలంబేరు
మూసయిన నిచ్చటికి వచ్చెనని తెలిసిపెట్టి, వారికి సాధ్యము
గానిహో కాకినాడలో కాంగ్రెసుసభ జరిగిపెట్టుట మహమ్మ
దాలి, అజ్మల్ ఖాన్ మున్నగు మహమ్మదీయనాయకుల నిచ్చటికి
పిలువుకొనినట్లు హిందూమహమ్మదీయమైతిని నెలకొల్పాలయ్యె
నని భూసుకొనియున్నారు.

ఆంధ్రవత్రిక

1923-వ సం॥ అక్టోబరునెల 26-వ తేది

శుక్రవారము

మూడువత్సరముల ముచ్చట

—:—:—:—

ఇండియా ప్రభుత్వపు డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఇన్ ఫర్ మేషనుగారిచే, హైదరాబాద్ శాసనసభయొక్క మూడు సంవత్సరముల చారిత్రము సంగ్రహముగ వివరింపబడినది. మొదటి మూడుసంవత్సరములు ముగిసి, మరల ఎన్నికలు జరుగు సమయమున, గత చారిత్రము నిండుక వరకెంచుటయు కష్టమే. హైదరాబాద్ శాసనసభ తన ముఖ్యధర్మమును నెఱవేర్చుకొనినాకీ శాసనసభయొక్క జయోజయములను నిర్ణయించుటకు, ప్రజల సౌఖ్యము నది ఎంతవఱకు పెంపొందించెననియు, స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కది ఎంతవఱకు తోడ్పడెననియు, భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యముల నది ఎంతవఱకు రక్షించెననియు విచారించవలయును. అంతయుగాని, శాసనసభ తన్నిమారులు గూడెనో, ఎన్ని తీర్మానముల గవించెనో, ఒక్కొక్కమార్తెంతకాలము గడిచెనో, కి ను గొ ను ట అంత ముఖ్యముగాదు. హైదరాబాద్ శాసనసభ భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షింప లేదనుటకు, పెక్కు నిదర్శనములు గలవు. దేశభక్తుల ననేకులను అధికారవర్గము కారాగృహముల కంపగ, శాసనసభ నివారించజాలక బోయెను. క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టముక్రింద ప్రముఖుల అరెస్టులు జరుగగ, నేమియు జేయలేకబోయెను. వత్రికల నిరంధము నరికట్టజాలకబోయెను. స్వదేశ సంస్థానాధీశుల రక్షణ యను పేరుతో మరెయొక ప్రెస్సు ఆక్తును నిర్మించగ, శాసనసభ దాని నాటంకపరుప జాలక బోయెను. ఇంకను పెక్కు నిదర్శనములు గలవు. ఇవియన్నియు శాసనసభా సర్వీయర్లను ప్రదర్శించుచున్నవి. జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుట, ప్రజా ప్రతినిధిసభయొక్క కినిస ధర్మము. ఇక్కార్య మనయినను నిర్వహించజాలకున్న, శాసనసభల విజయము విఫలమయినను నేమి ప్రయోజన మునందు? స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు మారుగ, హైదరాబాద్ శాసనసభ దాని నరికట్టెనుట నిస్సంశయము. ఉప్పుపన్నును శాసనసభవారు వలదనుచుండ ప్రభుత్వమువారు ఖాయముజేసిరి. ప్రభుత్వమువారి యిచ్చయే తుడకు నెఱవేరెను. ఇట్లుకు సర్వేను కమిషన్ సయోమకము శాసనసభ వలదనుచుండ, ప్రభుత్వమువారు దానిని స్థిరపరచిరి. ఇట్టి స్థితిలో స్వపరిపాలన మెటుల బెరుగును? భారతీయులసిత అధినివేత రాజ్యములలోనెమి, స్వదేశమునందేమి, అధ్యాత్మముగనున్నది. దీనిని చక్కబరుచుటకు, సామ్రాజ్య శాసనసభకు చేత గాక బోయెను. ప్రజల సౌఖ్యమును పెంపుజేయుట కిది సరుపయోగమని తెల్లమయినది.

ఇందుకు శాసనసభ్యులను గాని, అధికారవర్గమును గాని నిందించి ప్రయోజనము లేదు. సంస్కరణవిధానమే నిరంకుశాధికారమును పోషించుట కివకాళి మొనగుచున్నది. ఒకవేళ శాసనసభ్యులందరును ప్రజాభిప్రాయములను బలపరిచెడివారయినను లాభ ముండదు. రాజప్రతినిధిగారు తమ నిరంకుశాధికారము నువయోగించి, వీరి తీర్మానములను నిరుపయోగము గావించవచ్చును. సంస్క

రణముల విలువయు, శాసనసభల విలువయు, ఎల్లరకు దెలిసియే యున్నది. ఇప్పుడు ప్రచురింపబడిన పాఠము జడివినను, ప్రజలు సామ్రాజ్యశాసనసభ పట్ల యత్సాహము జూపజాలరు. “నిరంకుశ ధర్మమీ సంస్కరణములందు విఫలంబుడె నని” ఛెల మున్నప్పుడు ప్రభుత్వ దెలిపిన వాక్యము లీ గ్రంథమున ముంగిల నుదహరింపబడెను. ఛెలమున్నప్పుడు ప్రభుత్వ రెటుల దలచినను, నిరంకుశత్వ ముగంటుటకు మారుగ వెనుకటికన్న నింకను వృద్ధిజెందెనని, మూడుసంవత్సరముల యనుభవము తేటపరుచుచున్నది. స్వరాజ్యము ప్రారంభమయ్యెనని, కన్నాటుప్రభుత్వ దెలిపెను గాని, ఫలితము తద్వ్యతిరేకమయినది. పైకి ఎన్ని దంధముల జరిగినను, గ్రంథకర్త దెలిపినటుల ప్రజాప్రతినిధి ప్రతిష్ఠాపనలను స్థాపించుటకు, సంస్కరణకర్తలు బూనుకొనలేదు. వారి సూచనలందు అట్టి ఏర్పాటులు లేకుండెను. ఇట్టి సంకుచిత సంస్కరణములను కొనసాగించుటకు, బాధ్యత వహించక కాంగ్రెసుసభవారును గాంధీమహాత్ముడును కడు దూరదృష్టిని జూపెనుటకు సందియము లేదు. మహమ్మదాల్ గాఢీవలనుగివినటుల, కడలమెదలని కొయ్యగుట్టును నడిపించుటకు ప్రజలుబాధ్యతను పూర్తి అవివేకము. శాసనసభా బహిష్కారమువలన, సంస్కరణముల నిజస్వభావము అతిత్వరితముగ వెల్లడియగుటకు పీలయ్యెను. దేశమొత్తమున కిది తోడ్పడజాలవని, మితవాదులకు సయితము తెలిసినట్లును. శాసనసభల ఎన్నికల బహిష్కారము, శాసనసభల ప్రాతినిధ్య స్వభావమును మిగుల సంకుచితము గావించెనని గ్రంథకర్త యంగీకరించుచున్నాడు. పంజాబు వరిపాలనము విషయమై జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు గారు మొదట దెచ్చిన తీర్మానము గూర్చి గ్రంథకర్త వివరించెను గాని, పంజాబు సమస్యను ప్రభుత్వమువారింతవఱకు పరిష్కరింప లేదనుట తెల్లము.

అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు, పంజాబు పరిపాలనపు స్వభావము మారదయ్యెను. ప్రజల నిర్బంధములు అప్పటివలె నివృత్తము యధేచ్ఛగ కొనసాగుచునేయున్నది. సర్ పి. శివస్వామి అయ్యగారు సైన్యసంబంధమగు తీర్మానముల నెన్ని దెచ్చినను, తుడకు ఫలితమేమయినది? సైన్యములో హైందవోద్యోగులను నియమించవలె నను సూచన నిరుపయోగమయినది. ఎనిమిది వజ్రాలములలో మాత్రము హైందవోద్యోగులను నియమించుట కవకాళి మొనగబడెను. ఇది యయినను పూర్తియగుటకు వాదాపు ముప్పదిసంవత్సరములు బట్టునని, సైన్యాధికారి సూచించెను. హైందవసైన్యములో, హైందవోద్యోగులను సామ్రాజ్యముగ నియమించుట కెంతకాలము బట్టునో దీనిని యిట్టియూహించవచ్చును. ఈ ఎనిమిది వజ్రాలములలో నైనను, హైందవసామ్రాజ్యమును పరిక్షించుటకు మూత్రమే యుద్దేశింపబడెను. ప్రెస్సుఆక్తు రద్దుజేయబడినను, స్వదేశ సంస్థానములకు సంబంధించిన మరెయొక ప్రెస్సు చట్టము నిర్మింపబడెను. క్రిమినల్ లా సవరణచట్టము నిలిపి యంచబడెను. తుడకు అమలునుండి తొలగిపోయిన 1818 చట్టము సైతిము ఇటీవల బెంగాల్ లో మరిలనువయోగించబడెను. ఇట్టి స్థితిలో శాసన సభల తీర్మానముల ప్రయోజన రాహిత్యము తేటతెల్లమగుచున్నది. మొదటి సమావేశమును ముగించుచు, శాసనసభలకు బూటకపు అధికారములు గాక నిజాధికారములుగలవని, ఛెలమున్నప్పుడు ప్రభుత్వ దెలిపిన వాక్యములు పిమ్మట విఫలమయ్యెను. రెండవ సమావేశము నూలన రాజప్రతినిధియగు రిడింగు ప్రభుత్వగారిచే ప్రారంభింపబడెను. రిడింగు

ప్రభుత్వ, సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదియనియు, లిబరలు కక్ష ప్రముఖుడనియు, హిందూ దేశమును బొదార్యముతో పరిపాలించుననియు, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుననియు, పలువు రూహించిరి. గాంధీమహాత్ముడు గూడ, రిడింగుప్రభుత్వగారికి పరిసితులను గ్రహించుటకు కొంతకాల మవకాళి మిచ్చెను. గాంధీమహాత్మునికి రిడింగుప్రభుత్వగారికిని, దేశస్థి విషయమై ఆటూర్జాలు చర్చజరిగెను. రిడింగు ప్రభుత్వగారు, ఛెలమున్నప్పుడు ప్రభుత్వకన్న నెక్కుడు దూరదృష్టిని జూపెదరని యూహింపబడెను. కాని అట్టి యాశలన్నియు యడియాశలయ్యెను.

ఆలీనాదరుల నిష్పాదముతో, రిడింగు ప్రభుత్వగారు తమ పరిపాలనమును ప్రారంభించిరి. అప్పటినుండియు ఒక్కరిటిగ నిర్బంధ పరంపరలు ప్రయోగింపబడుచున్నవి. క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు సవరణచట్టము గూర్చి గ్రంథము వివరించుచున్నది. కాని దీనియం దెన్నదగిన మార్పు జరుగ లేదని తెలిసిన సంగతి. జామీను కెక్స్ నులేమి, ప్రసిద్ధి గడించిన 144 కెక్స్ నేమి, అటల్ నే నిలచియున్నవి. యూరపీయనులకును హైందవులకును క్రిమినలు విచారణలలో జూపబడుచున్న వ్యత్యాసమును తొలగింపకబోయిరి. విచారణసంఘమునందలి హైందవ సభ్యులును, యూరపీయను సభ్యులును రాజీనాదీ, పరిసితులను మార్పయిరి. 1931 సంవత్సరమునకు పూర్వమే సంస్కరణ శాసనమును పరిక్షించి నూతన సంస్కరణములను ప్రసాదించవలయునని శాసనసభలో జేసిన తీర్మానము మూలద్రోయబడెను. రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదల జేయవలెనని గాంధీమహాత్ముడు పంపిన అంత్యసందేశము నిరాకరింపబడెనని గ్రంథము దెలుపుచున్నది. అధికారవర్గ మంతకన్నను ఉదారముగ ప్రవర్తించునని ఎవరును యనుకొనియుండదు. మున్నీ ఈశ్వర చరణగారు, నిర్బంధకర్తృత్వలను విడనాడవలెనని దెచ్చిన తీర్మాన మోడిబోయెను. ఆలీనాదరుల విడుదల గూర్చి తెచ్చిన తీర్మానమును ఆమోదించువారే లేరయిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభా చారిత్ర మెంత అంధకారబంధుమీ, యూహింపవచ్చును. ఇంతవరకును, శాసనసభ్యులు యధికారుల యంద జేరి, నవాయని రాకరణోద్యమము నణగద్రొక్కుటకు తోడ్పడుచుండిరి. తమ గురువగు మాంటాగూగారి స్థానమునకు చలనము గలుగుచున్నదని తెలియగనే, వీరికి నిరాశ ప్రబల బోయెను. గాంధీగారి నిర్బంధమునకప్పును, మాంటాగూగారి రాజీనామా వీరి యవిశ్వాసమును పురికొల్పెను. మాంటాగూగారిపై తమకు గల విశ్వాసమును బలపరుచుచు వీరు తీర్మానించిరి. అప్పటినుండియు, సంస్కరణములు లా మనుకొనినంత లాభకరము గావని, వారికి దోచెను. ఇండియా ప్రభుత్వము తమకు బాధ్యత వహించుటకు మారుగ, బ్రిటీషు పార్లమెంటుక బాధ్యత వహించుచున్నదని వీరు కనిపెట్టిరి. ఈ సంగతి మొదటినుండియు తెలిసిన విషయమే యయినను, మోహాశిత యము చే సంస్కరణవిధానమునందలి హద్దులను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పాటించరనియు, ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి నడచి, నూతనసాంప్రదాయముల కవకాళి మిచ్చెదరనియు, మితవాదు లూహించిరి. అందుకు మారుగ ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ నిజస్వభావము నేమిప్రము విమవరయిరి.

మాంటాగూగారు రాజీనామా నిచ్చిన నాటి నుండియు, సామ్రాజ్యశాసన సభవారి దృక్పథము మారెనని, గ్రంథకర్త భావించుచున్నాడు. సంస్కరణముల పరిమితి గూర్చి శాసన సభ్యులకు అసంతృప్తి గలిగెనని ఇతిదు తలచుచు న్నాడు.

భీమవరము } అక్టోబర్ వీర రాఘవరావు,
ది 22-10-1928 } డిప్టీ సెక్యరటరీ ప్రభుత్వము

హైకోర్టు వార్తలు

రాజ్యాంగమంత్రివై దావా

ఒక అడవిలో కొయ్యను కొట్టించు కంట్రాక్టు

దక్షిణకన్నడజిల్లాలో అడవికాని కంట్రాక్టు నిబంధనల ననుసరించి ఒక అడవిలో కొయ్యను కొట్టు వాడుకుంటున్నారని నందు ఈ కేసు వచ్చింది. దక్షిణకన్నడ ఒక నివాసితుడు కాలనూరులో కొట్టిన కొయ్యను నిబంధనల కంట్రాక్టును ముఖ్యముగా నుండేను. వాదికి ఆ కొయ్యను కొట్టుట యందు సాకర్లును నొసగుననను నిబంధనలు లేవనెడిన. వాది దీనిపట్లను కట్టుకుని, కొన్ని చెట్లను కొట్టించెను. కాని నివాసితుడు కాలనూరులో వానిని ఆస్థానమునది తీయించలేదు. వాది కొంత కష్టానికి కొరగా, జిల్లాఫారెస్టు ఆఫీసరు నందగృహల ననుసరించి కష్టానికి కొరగెను. కాని అతడెడల వాయిదాపాటికొనడం తీయించుట లేదు. అందువలన ఇంకను కొట్టించుననెడిన, కొట్టి అచ్చటనుండి తీసివేయనికొయ్యను ఫారెస్టు ఆఫీసరు మరియొక కమిషనరును.

అంతట వాది ఫుల్లూరులోని జిల్లామేజరు కొర్రుగా రాజ్యాంగమంత్రివై న్యాయమంత్రి దావా తెచ్చెను. కంట్రాక్టులో కొరగబడిన కష్టానికి ముఖ్యమైనది గాదనియు కొయ్యను అడవినుండి తొలగినిపోవుటకు ఫారెస్టు ఆఫీసరు ఏక గులను బంధించి తరువాత బంధించెననియు, అంతటికే కొయ్యను తొలగినిపోవుటకు అధ్యంతరముగ నుండెననియు, దావా యందుండెను.

కాలనూరులో ముఖ్యమే యనియు ఏనుగులను మై ఫారెస్టు ఆఫీసరు గావించి వాగ్దానము రుజువుగాలేదనియు కలిపి జిల్లామేజరు దావాను తీసివేసెను. దక్షిణకన్నడజిల్లాలో జిల్లాఫారెస్టులో వాది అప్పీలు చేసెను. ఆగ్నేయ వాది కనుకలముగ దీక్షి యొందుడెను.

అంతట హైకోర్టులో రాజ్యాంగమంత్రివైయును అప్పీలు చేయబడెను. విశేషావకాశముగ భారత ప్రభుత్వము కాలనూరులో ముఖ్యమయి వాదించుడెను. అదియును గాక ప్రభుత్వము నుండే యొక చిన్న ముద్రాగి నవించు వాగ్దానములకు ప్రతివాది రాజ్యాంగమంత్రివైయును లేదనియు, వాదించుడెను.

రెస్పాండెంటు పక్షమున కంట్రాక్టు వశమున నీతా రామా రావు గారు మా జై క్రింది కోర్టు తీర్పును నశుకొందును, కేసు అంతయు స్వయంతురుజువైనదిగాను వైవాధారపడియుండెననియు, రుజువైనదిగాను ప్రవేశించుటకు హైకోర్టు కధికారులు లేదనియు రెస్పాండెంటు పక్షమున వాదించుడెను.

నేడు హైకోర్టునందు గౌ. న్యాయమూర్తి, మహారాష్ట్రామిశ్రాగార్లు తీర్పుచెప్పిరి. కాలనూరులో గమనింపదగిన యంతయునే యందును. మరల వాయిదామొనరును నీ వాది కోరుటయు, ఫారెస్టు ఆఫీసరు వాయిదా నిమిత్తము వాదికి అనుకూలము గ నుండే క, ప్రతి కూలముగ నుండెను. ఏలనన అయిదా నొసగుననెడిన, అతనివాక్కులు పోయియుండును. ప్రభుత్వోద్యోగులు గావించు వాగ్దానములకు ప్రభుత్వకర్తయందు జవాబువారి గాకకప్పుడు.

ఫారెస్టు కానికలన నెట్టి అధ్యంతరములు కలిగినదియు ముగియ వాడుగ క్రిందికోర్టులందు సాక్ష్యము రుజువుగాలేదు. ప్రభుత్వమువారి కొయ్య అడ్డముగ నుండెనందున, రెస్పాండెంటు కొయ్యను తొలగినిపోవుటకు నిజముగ అధ్యంతరముగ నుండే నాయను విషయమై నబ్బడి ఇంకను సాక్ష్యముల విచారణ చేయబడియుండెను. మరల ఈ విషయమై క్రిందికోర్టులో విచారణ జరిపి ఒక మాసములోపుగా హైకోర్టుకు బంపినందున తుదితీర్పు చెప్పబడునని హైకోర్టునందు ఈ విషయము న్యాయమూర్తి తీర్పు చెప్పిరి.

రాజ్యాంగమంత్రివైయును ప్రభుత్వకేసు సి. సి. అనంతరావు అభ్యుదయము మాజిరైరి.

బందిపోటు, హత్య నేరములు

పునర్విచారణకై కంపుట

బందిపోటు, హత్య నేరముల క్రింద దక్షిణకన్నడజిల్లా సెషన్సుజడ్జిచే తీరీపబడిన రామున, మరియొకరు ముది అప్పీలు చేసికొనగా వారియందు తీరీప రద్దుపరచును న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి ఈ విషయము తీర్పు చెప్పిరి.

హైకోర్టును కత్తు కథానందగృహ లింగ అక్టోబరు 24, 1922 వాటిరాత్రి నిందితులు ఉప్పుకొడి తాలూకా నందు జంబామనన కన్నడ కైరా యను నొకరియందు ప్రవేశించి ఆతనిని, ఆతనిభార్యను తన్ని, వారిబిడ్డనుండి నిలవకలసాములను తీసికొని పోయిరి. భార్యగృహల కిరువరకును గాములు విశేషముగ తగిలెను. భార్యగృహల గాయములు మందుగ నుండెను.

నిందితుల నప్పుడప్పుడు పట్టుకొని పోతువారు ఆరెన్సు చేసిరి. దొంగసాము కొంతదొంగకము. కొన్ని దినములు జరిగిన విషయము, తాము చేసిన కేసులను నన్నిటి వివరించుచు, నబ్బడి మేజిస్ట్రేటునందు కేసులను బిచ్చుకొనిరి.

కాని, నిందితులు సెషన్సుజడ్జివద్దకు వారు తమ నేరముల అంగీకరింపక నేరము చేయలేదని వాదించిరి. పోతువారు తమను బెదిరించి, కొట్టి, నబ్బడి మేజిస్ట్రేటునందు అట్లు చెప్పించి రని వారు సెషన్సుజడ్జివద్ద చెప్పి నిందితులలోనొకరు, హత్య కత్తు 9 వ సాక్షి - నిందితుల నేరమును కల్పించి అత్రావరుగ తీరెను.

బందిపోటును, హత్యయు జరిగినది వాస్తవమేగాని అనేకములందు నిందితులు పొల్లూరులోను రుజువుగాలేదని సెషన్సు జడ్జికోర్టునందు అనెనట్లు చెప్పిరి. అత్రావరు సాక్ష్యమును బలపరచుటకు మరియొకసాక్ష్యము లేకుండెననియు ఆతనిసాక్ష్యము విశ్వసనీయము కాదని సెషన్సుజడ్జివద్ద తలచి అనెనట్లు అభిప్రాయముతో నేరీధించి నిందితులపై తీరీపకేసును త్రోసి వేసెను.

హైకోర్టులో క్రింది కోర్టుతీర్పుపై ప్రభుత్వమువారు అప్పీలుచేయగా జిల్లాహైకోర్టువారు మాజిరైరి. క్రిందికోర్టులో అత్రావరు సాక్ష్యము నంగీకరింపకుండుట పొరబాటు. అదియును గాక, నిందితులు తమ నేరమును నబ్బడి మేజిస్ట్రేటు కొర్రులో స్పష్టముగ బిచ్చుకొనియుండెను. అదియును గాక, సెషన్సు జడ్జియును, అనెనట్లు బందిపోటు హత్యయు జరిగినది వాస్తవమేగాని బిచ్చుకొనిరి.

హైకోర్టు తీర్పునందు న్యాయమూర్తిలు 1, 7, 9, 10 వ నిందితులను మరల సెషన్సు జడ్జి విచారణ చేయవలెననియు, అత్రావరు సాక్ష్యము విశ్వసనీయము కాదని సెషన్సుజడ్జి తలచుట పొరబాటునందు, తీర్పుచెప్పిరి.

* * * * *
దావాను దాఖలుచేయు తెప్పడు?

పుల్లె బెంచీ తీర్పు

అక్కిను మూసేవేసేమిట్ట దావా అక్కిని జడ్జిచిప్పినది చెల్లువా యనువిషయమై ఒక "తెలుగు పేటెంటు" అప్పీలునందు నిన్నునుభాగ్యము గౌ. (ప్ర. న్యాయమూర్తియు, న్యాయమూర్తి ట్రాటరు, రామేశంగర్లు తీర్పుచెప్పిరి.

ఈ కేసు సందర్భము లేమన, మాయవరము సబ్ జడ్జి ఒక క్లబ్బులో సాయంత్రము 7-20 గంటలకు వారాంతకులను చదువుచుండ, ఒకవేళ ఒకదావా అక్కిని ఇయ్యగా, ఆయన దానిని తీసికొనెను, దానిని తీసికొని నబ్బడి మరలబడినదిగా కొర్రు గుమాస్తాకిచ్చి రిజిస్టరు చేసికొనుమని యాజ్ఞాపించెను. అదియు సగాక, అదావా అక్కిని ఆదినము బిచ్చుకొని, దావాకాలో నయవలన చెల్లుటకు వీలులేకుండెను.

ఈ విషయమై న్యాయమూర్తి, ట్రాటరు, మేజిస్ట్రేటురావుగార్లు ఇదివర కొకమాట విచారణచేసిరి. దావా అక్కిని ఈవిధముగ పుచ్చుకొనుట ప్రమాదముగాదని న్యాయమూర్తిగారును (ప్రమేయని న్యాయమూర్తి) వేంకటసుబ్బాగారును ప్రత్యేకతీర్పుల చెప్పియుండెరి.

కోర్టుకాలమున సమర్పించబడెడి దావా అక్కిలే చెల్లుననియు, ఇదివరకే అక్కిని దాఖలు చేసికొనుటకు అభికారము లేదనియు, నిన్ను పుల్లె బెంచీ కోర్టున అప్పీలుచేయుటకును కేసులు కే. భాగ్యంగారు వాదించిరి.

84 అలహాబాదు తీర్పు ప్రకారము ఏవేళయెడలను జడ్జి దావా అక్కిని దాఖలు చేసికొనవచ్చునని రెస్పాండెంటుకుమున ఎస్. రామస్వామి అభ్యుదయము వాదించిరి.

అంతట ముఖ్యమంత్రి న్యాయమూర్తి తీర్పుగముగ, ఈనందగృహములో, దావా అక్కిని, తీసికొనుటకు జడ్జి కధికారులు గలవని తీర్పుచెప్పిరి. కోర్టులో నన్నును, లేకున్నను, ఏవేళయెడలగాని దావా అక్కిని కధికారులనుండెను. కాని అతడు తీసికొని తీరవలెనని భాగ్యం లేకుండెను. ఆగియున్నది వచ్చిన తీసికొనవచ్చును. తమను నిరాకరింపవచ్చునని నిన్ను తీర్పు చెప్పబడెను. అలహాబాదు 84 తీర్పు ఇంకలకు సాధ్యముగ నుండెను.

* * * * *
న్యాయమూర్తి ట్రాటరు గారికి నిన్ను రాత్రి బిచ్చుకొని తగిలి నిండున, నేడు హైకోర్టుకు రాలేదు.

మదరాసు వార్షిక నివేదనము

(ప్రభుత్వ ప్రకటనము)

మదరాసు వార్షిక నివేదనము (ఇంగ్లీషు) (తమరించుటకు 1922 డిసెంబరు (12) తేదీని నియమించబడిన అయినా నందంపిల్లెగారు పంపినవిషయము చేరినది.

అనేక కారణాలవలన ప్రభుత్వము (తమరించుటకు అలక్ష్మి మైనది 4 ని అట్టివెద్దగ్రంథమును ముద్రుకుట చాలాకష్టమవడలని యున్నది గాని, ఆ అలక్ష్మి గు న నుటకు సంజేహములేదు. అయినానందంపిల్లె గారు మనస్సు ద్రిగా యాత్రముకు పూనికొని గ్రంథమును తమరించినందులకు ప్రభుత్వమువారు వారి మెచ్చుకొనుచున్నారు. ఇదియే తొలి ముద్రుగాని గ్రంథము తప్పకుండా పూర్తిగానున్నదని చెప్పబలము కాని అందు చాలముఖ్యాంశములు గలవు. ఆర్థికవిషయమును బట్టిచూడ చాలాభివృద్ధిగానుండును.

నియమిత సంఖ్య 800 కంటే గ్రంథమునందు యెక్కువ పేజీలుండినందున, ప్రభుత్వముకు భరణము ప్రభుత్వమువారుగమ్యుతించిరి.

ఇకముందు గ్రంథకర్తయగు గూర్కొ అయినానందంపిల్లె గారు కొన్ని సంవత్సరములు చేసియున్నారని, ఇకముందు గ్రంథమునందు ప్రచురింపవలెనో నిశ్చయపడినకాని యీ సలహాలను విచారింతుటకు వీలుండదు.

ఇప్పుడు ప్రముఖ కార్యాలయము తీసివేయుటచే వేరొక ఉద్యోగిని ప్రత్యేకముగా కొన్ని నెలలవరకు నియమించి ప్రభుత్వము వారే యీ కార్యమునకు గడంగక రనుసంభావము గలదు. కనుక యీ ప్రతి గ్రంథ ప్రచురణ మామూలు వేరొకరికి విశ్వయించిన బాగుండునని తలచుచున్నారు. పూర్తిగా చేయబడియుండుటచే, చేయబడినవి కేవలము కాలానుగుణ్యముగా విషయములను ముద్రుకుటగాన, కనిచాలములభము గానుండును. ఇప్పుడున్న వారు దరఖాస్తులను పంపవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. ఈ విషయమున వారిప్రకటన గూర్చి చివరకు నిశ్చయించుటకును.

మదరాసు యూనివర్సిటీ

సెనేటు ఎన్నికలు

సినిటిదనము లెక్కించుటలో నీగినక పేర్కొనబడిన వారు సెనేటుసభ్యులుగా రిజిస్టరు గ్రామ్యులైతే సెన్నుకొనబడిరి:—

శ్రీయతులు, ఎమ్. శుభనాథ్య అయ్యర్, సి. సి. చంద్రశేఖరం, కె. వి. రామశాస్త్రి అయ్యర్, ఎల్. ఎ. గోవిందరావు, ఎ. మాధవయ్యర్, ఎమ్. రామచంద్రరావు, జి. వె. కటంగరావు, సి. జి. శ్రీనివాస అయ్యర్, ఎ. చక్రవర్తి, జి. సాంబమూర్తి, కల్లా గురుస్వామి చెట్టి, ఎస్. ఎస్. సూర్యనారాయణ, రామశాస్త్రిశామయ్య.

లోకమునందరము

సి. ఎస్. రామస్వామిశామయ్యగారు, (కవితా) రామశామ జిల్లాబోర్డు యూనివర్సిటీలవలనను, ఫోన్స్ గారు మధుర జిల్లాబోర్డులవలనను సెనేటుసభ్యులుగా సెన్నుకొనబడిరి.

భానుబహదూరు సి. భారీపుల్ల సామెలుగారు, తిరుచనాపల్లి జిల్లాబోర్డుచే సెన్నుకొనబడిరి.

ఎఫ్. బి. బెన్. ముఖ్యమంత్రిగారు (విరుదు పట్టి) రామశామ జిల్లాబోర్డుచే ఎఫ్. బి. బెన్. కాలేజీకొన్ని యలకు సెన్నుకొనబడిరి.

లెఫ్టినెంటు ఎల్వినుగారు:— లెఫ్టినెంటు, కర్నూలు, ఎల్విను మదరాసు మెడికల్ కాలేజీ (సినిపాటుగారు ఇంగ్లాండుబోవుటకై, నిన్ను రాత్రి మదరాసు వీడి బొంబాయి పోయిరి.

ఆయుర్వేద వైద్యము:— మహామహాపాఠశాల విరాజ గణాధిపతులు ఎమ్. ఎ. ఎల్. ఎమ్. ఎస్, మదరాసులో యీ నెల ఆఖరువరకును ఆయుర్వేద వైద్యమును గూర్చి ఉపన్యాసముల నియమించిరి. అనిజరుగుతేటి ప్రముఖుగా తెలియనగును. విశ్వగౌరవార్థం దయచేయవలెను.

రాజ్యకల్యాణ పతకంబు 2 తేదీని అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమును సందర్శించెను.

శాసనసభ్యుల ప్రసంగములలో నిట్టి భావము గనపించును. కేసియానిర్ణయము గూర్చి జరిగిన చర్చలో, సభ్యులు కొంతవడి తీవ్రోపన్యాసముల గావించిరి. గతవత్సరము బడ్జెటు చర్చయందు, డిమోక్రాటు పక్షమువారు క్రొత్తకూల భావము జూపిరి. కాని దీనివలన లాభము గలుగక పోయెను. క్రొత్త పన్నుల సేకరణము విధింపబడెను. ఇంతవరకును సంస్కరణముల స్వభావము గూర్చి సందియము లున్నవారికి, లాయడుజార్జి గారి ప్రసంగము వానిని నివర్తింపజేసెను. సంస్కరణములను తీసివైచెడ మనియూ, సంస్కరణములకు సివిలు సర్వీసులను ఉక్కుచట్టము ముఖ్యధార మనియు మొదలగు సంగతులను లాయడు జార్జిగారు చెలువగనే, శాసనసభ్యు లాశ్చర్యమున మునిగిరి. సంస్కరణము లింత చంచలము లనియు, వారిదివరకు భావింపరయిరి. లాయడుజార్జిగారు సత్యమును వెల్లడించి దేశమునకు మహాపాపకారము జేసిరినియే ఎంచవచ్చును. లాయడుజార్జిగారిని వెనుక భారతీయ క్రముఖు లెల్ల నుండించిరి గాని, రీడింగు ప్రభువుగారిటీవల చెలిపిన ప్రసంగము మాత్రము వేరుగ నున్నదా? సంస్కరణములు తొలగిపోయినను, వానితోనిమిత్తము లేకనే తాము పరిపాలింతుమని, రీడింగు ప్రభువుగారు చెలిపి యుండలేదా? తుదకు అందరి యభిప్రాయమును ఏకముఖమునకే వచ్చుచున్నది. సంస్కరణము “పరిక్ష” యని లాయడు జార్జిగారు చెప్పినందులకు గినిసినవారు, ఇప్పటి కయినను నిజము గ్రహింపలేరా? అపరమగుచో సంస్కరణములను దొలగించుటకు వెనుదీయరని, రీడింగు ప్రభువుగారి ప్రసంగము జెప్పకయే జెప్పుచున్నది.

సంస్కరణముల నిష్ప్రయోజకత శాసనసభ్యులకు బాగుగ చెలిపినవచ్చుటకు, శాసనసభా చారిత్రమున కడకటి అధ్యాయము మిగుల తోడ్పడెను. తగిన సందర్భము లన్నియు ఒక్కమారు గుమిగూడెను. స్వదేశసంస్థానాధిపతుల రక్షణచట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నింపగ శాసన సభ్యులు తిరస్కరించిరి. అందుమీద రాజప్రతినిధిగారు సర్టిఫికెట్టు అధికారము నుపయోగించి, దానిని పునరుద్ధరించిరి. ఈ సంవత్సరపు ప్రారంభమున, క్రమిలు ప్రాసేజుకొడ్డు సువరణచట్టమునుగూర్చి విచారించునపుడు, సామాన్య శాసనసభవారు జేసిన సువరణము కొన్నింటిని, ప్రభుత్వమువారు మార్చివైచిరి. రామో కమిషనువిషయమై శాసన సభవారు అసమ్మతించి, గ్రాంటును నిరాకరింపగ, ప్రభుత్వమువారు దానిని పునరుద్ధరించిరి. అన్నిటికన్నను, ఉప్పుపన్ను విషయము, దేశములోనేమి శాసనసభ్యులలో నేమి మితిలేని కలవరము గలుగజేసెను. శాసనసభవారి యభిప్రాయమును మూలద్రోసి, ప్రభుత్వమువారు ఉప్పుపన్ను హెచ్చు జేసిరి. సంస్కరణముల లాభము, దీనితో ఎల్లరికీ చక్కగ తేలుటచేను. ఉప్పుపన్ను పట్ల అసమ్మతి జూపుటకై సెల్లిమెంటరీ గ్రాంటులను నిరాకరింపవలయునని, శాసనసభ్యులు కొందరు ఆర్జునము జేసిరి గాని, లాభము లేకపోయెను. శాసనసభ్యులకు సంస్కరణముల విషయమై నిరాకరిగినను, గాంధీని ఇతర రాజకీయనిర్బంధతులను విడుదల జేయువలయునను తీర్మానమును విరునిరాకరించిరి. వీర కింగ్ ను వివేకింప గువరదయ్యెను. క్షేత్రయా నిర్ణయము పట్ల, వీరు విశేషగ్రహము జూపి, వలసరాజ్యములవారిపై నిర్బంధములను విధించు చట్టము సంగకరించిరి. కాని ధైర్యుల కొన్ని సభ గూడకపోవుటచే, అది యింకను శాసనము

గాదయ్యెను. మూడు సంవత్సరముల చారిత్రము జూచిన, సామాన్య శాసనసభవలన దేశమున కుపకారముకన్న అపకార మధికమయ్యెనని స్పష్టమగుచున్నది. గ్రంథకర్తమాత్రము భిన్నముగ దలచుచున్నాడు. మొత్తముమీద శాసన సభా చారిత్రము ఉత్సాహవంతముగనున్నదని ఇతని యభిప్రాయము. శాసన సభలు విఫలమగుటచేతను, ఇంటనేమి వెలువలనేమి భారతీయుని దుర్భరమగుటచేతను, ప్రజల కొక్కటే సాధనము మిగిలి యున్నది. పరుల సహాయమువలన, దేశము ముక్తి గాంచుట, దాస్య ధ్యమని రూఢియగుచున్నది. సత్వర స్వరాజ్య సిద్ధి గలుగవలెననుచో, దేశ మసహాయోద్యమమును నిష్కర్షగ నవలంబించుటయు, ఆర్థికవిశ్వాసమును కోల్పోవక స్వతంత్ర నాథార్యదుటయు ముఖ్యములని గ్రహించుట శ్రేయస్కరము.

“డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్” బెదింపు

శాసనసభల భగ్నము జేయవలెనని, సంస్కరణములు దొలగింపబడు ననియు, నిరంకుశపరిపాలనము కొనసాగుననియు రీడింగు ప్రభువుగారు చెలిపిన సంగతుల గూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుచు, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక వీరితో నేకభవించుచున్నది. కుట్ర దాడుల నిణగద్రొక్కవలయు నని కోరుచున్నది. కాని ఈ పత్రిక కొకభయము గలదు. రీడింగు ప్రభువుగారు చెప్పినట్లు జేయరేమో, కఠినపద్ధతుల నవలంబించరేమో నని, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక శంకించుచున్నది. కాని ఈ పత్రిక భయపడ నక్కరలేదు. లా, ఆర్డరులను ప్రధానదైవములగ బూజించెడి రీడింగు ప్రభువుగారు కఠినపద్ధతుల నవలంబించుటలో వెనుదీయరు. మార్షింగు పోస్టు పత్రికాభి నందనములకు రీడింగు ప్రభువుగారిటీవలనే పాత్రులయిరి. మార్షింగు పోస్టు, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికలకు వీరు ఆశాభంగము గలిగించ రని తలంప వచ్చును. కాని సంస్కరణములు దొలగుచో, ఈ పత్రిక తెలుల విచారపడవో, భారతీయులను అటులనే విచారపడదు. సంస్కరణములు భారత వర్షస్థితిని చక్కబరచు నని గాని వానివలన స్వరాజ్యము లభించునని గాని, ఏ పక్షమువారును ఆశింపకులేదు. తన బెదింపునలన, బెదరు వారెవరుండరని, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక గ్రహించుట లాభకరము.

ఇంగ్లండుదురదృష్టము

డర్బీకండెములో జయ మొందిన పాపిరసు అను గుఱును అ మె రి కా కు పందెమునకై వంపిరి. బ్రిటీషువారి యుద్ధేశమునందు, పాపిరసును మించిన గుఱుము ప్రపంచములో లేదనియే. కానిదురదృష్టవశమున జీవు అను గుఱుము పాపిరసును అవలీలగ నోడించెను. ఇంతటి విపత్తు గలుగునని బ్రిటీషువారు హింసపరయిరి. బ్రిటీషువారు ఆటలలో నోడినను నిర్విచారముగ నుండురని ప్రతీతిగలదు. ఈమారు అట్టి ప్రతీతికి బంగము కలుగుచున్నది. పాపిరసుకు గలిగిన ఓటమికి గుంది, బ్రిటీషు ప్రముఖులు అనేక సమాధానముల చెలిపి తృప్తిపడుచున్నారు. “జీవు” ఆధిక్యమును కొనియాడుకున్నారు. రూటర్లేంతి వార్త లీవిషయముతో నిండిపోవుచున్నవి. ఇతర విషయము లన్నిటికన్నను, పాపిరసు ఓటమి, బ్రిటీషువారి కెక్కుడు ప్రధానవిషయముగ గన్పటుచున్నది. ఏకాగ్రము చేయుననేమి, అంతర్జాతీయ క్రీడారంగములలో బ్రిటీషువారు సామాన్యముగ

నోడుటయు, అమెరికావారు గలుచుటయు తటస్థించుచున్నది. టెన్నిసు, మొదలగు ఆటలలో, అమెరికనులు అఖండప్రసిద్ధి బడయుచు న్నారు. రానురాను ఇంగ్లండు అనేకవిషయములలో వెనుకబడుటచే, బ్రిటీషు ప్రజలకు మితిలేని ఆశాభంగము గలుగుట వింతగాదు.

పనిలేనివారు

15 వ తేదిన ఇంగ్లండులో పనిలేనివారిసంఖ్య 125 900 అని ప్రకటించబడినది. వెనుకటివారము కన్న ఈ సంఖ్య 2372 పెరిగినది. వీరి దుస్థితిని నివారించుటకు అనేక సూచనలు గావింపబడెను గాని, ఇవి ఎంతవరకు కొనసాగునో చూడవలెను. పరిశ్రమలతో తులనాగుచున్న ఇంగ్లండులో, పనిలేనివారి సంఖ్య యింత యధికమగుటకు కారణ మేమియో గ్రహించుట యుక్తము. పాశ్చాత్య పారిశ్రామికవిధానము దేశదార్శిన్యమును నివారించజాలకున్నది దీనిని హిందూ దేశములో మక్కికి మక్కిగ ప్రవేశపెట్టుట ఎంతవరకు లాభకరమో, దూరమూలోచించుట యవసరము. ప్రాచీన హైందవ కద్దతియే మంచి దని, ఆచార్యక్రమాల చంద్రరాయి బోలు ను ప్రసిద్ధ శాస్త్రజ్ఞులు చెలిపెడి సంగతులు త్రోసి వేయదగినవి గావని, రూఢియగుచున్నది.

సానిక వార్తలు

మదరాసు బాలభిటుల సంఘము. రాష్ట్రీయబాలభిటుల ప్రదర్శనము. డిశంబరు 5 వ తేదీ నుండి 12 వ తేదీవరకు జరిగి నని యిదివరకే ప్రచురించబడినది. ఆ ప్రదర్శనము పాల్గొనుటకు వివిధ జిల్లాలనుండి కమిషనరులు, తమ దరఖాస్తులను క్వలో నుంపవలె నని కోరుచున్నాను.

గోక్షేత్రాలో సంగీతసభ. — (టిప్పికేను సంగీత సభవారి ఏర్పాటుకారము యారెల 28 వ తేదీ ఆదివారము నాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు చెన్నపురి శార్జిటవును ఆర్కీవిజును వీధిలోనున్న గోక్షేత్రాలో గానసభ జరుగును. రామభాగవతాదు గారు (పాటపాటు)-గాత్రము, నారాయణ స్వామి అయ్యుగారు, (తిరుక్కలపూ)-ఫిడేజు, మేలూరు సామి అయ్యుగారు నృదుగం, నుండరం అయ్యుగారు (ఉపయోవరం)-నుటం.

గాంధీమెడలు. గాంధీరజిత పతకము. — దీనిని ఉమ్మడి రామయ్య శేష్టి, గురుస్వామి శ్రేష్టిగార్లు తయారుచేయించి మాకు పంపిరి. పృథ్వితిలో నుడువించిమి ఆర్ధరూపాయి నైజానున్న యాపరకమునకు ఒక క్రక్కను గాంధీ మహాత్ముని విగ్రహమును చెండవ ప్రక్కను రాట్టమున గలవు. (“గాడుసేవు అవః మహాత్మ గాంధీ”) మా గాంధీమహాత్ముని భగవంతుడు రక్షించు గాక అనిరాజమునై యింగ్లీషు అక్షరములు చక్కబడెను. దీనివెల ఒకరూపాయి. కలయవారు నైకంజేసి వారికి 25 వై కాబూరుకోడ్డు చెన్నపురి అని ప్రాయశఃకెను.

ఉమ్మడి రామయ్య శేష్టి గురుస్వామి శ్రేష్టిగార్ల నగల వెల పట్టిక. — చెన్నపురిలో చాల గొప్ప ఎత్తు కండి బంగారు రత్నాభరణములను పాత్రలను తయారు చేయించుమిన్న ఆంధ్రవైకృత్యపుంగవులగు ఉమ్మడి రామయ్య శేష్టి గురుస్వామి శ్రేష్టిగార్లు నువనధులు వీరిఆధరణ విశ్రయశాల 25 వై కాబూరుకోడ్డునుండి వీరి ర్యాగరము 62 గోవిందప్పనాయుని స్త్రీటులోను ఉన్న వి.వి.పుడు ఒక పెద్ద క్యాటలాగును ఒకటింది మాకు పంపిరి. పృథ్వితిలో నుడువించిమి ఈ క్యాటలాగు వెల ఒకరూపాయి. దీనియందు ఆంధ్ర ఆంగ్ల ప్రదీప భావలలో నగలపటములతో చూడ వానివివరములను ధరణముగూడ ప్రకటింపబడినది. ఇది 152 పుటలుగల పాపుటాపు నైజాపుస్తకము. చెంత నున్న సచ్చివట్టియ నమ్మో మైట్టియ నగలను పంపిన తేవ్వించుకొనుటకు వీలగును. కలయవారు నై ప్రాయశఃకెను. ఈ ప్రాయశఃకెను.

పంజాబు శాసనసభ

అకాలీలకు సంబంధించినముఖ్యమ/గు

(ప్రభువు గారు కన్యసింహుడు బైటివారు సిండులోనికి వచ్చి నుక్కూరు అవకట్టకై యేడ్చిన భూమిని తీసికొందునను భయమునకు కారణము లేదని చెప్పిరి. అట్లు జరిగినను దానివలన పన్ను సేమియు పెక్కువయిండను. ఏలనగా కొత్తవనుస్థలము కొత్తయార్దములనండి నేర్చుకొనివలసిన దెంతయో అందు ప్రభువు గారుంటిని సిండులోని స్థానిక సంఘము లనేకముల రాజధికైని మెచ్చుకొని గత విదురత్వరములును స్థానస్వరహితములను చాలిపన్నకాల మనుభవించెననియు అగ్నిపరీక్ష బొందెననియు తర్ఫీతిహము బారత భవిష్యత్తునకు మంచి స్థానికస్వరహితములను తొలగించి యిప్పుడానికి ముఖ్యమనియు చెప్పిరి. (అ. పై)

ఈ నెల 21 వ తేదీన బొంబాయి కార్పొరేషను కార్యసంఘ
నధి జరిగినది. బ్రిటిష్ పౌరులకులను జమీన్దార్లను పంపించినను తీర్మా
న విడిచివర క్షేత్రలో నామోదించ బడిననుగాన అవిషయమును
బొంబాయి నున్న అస్సీ దేశముల రాజుబాధులకును కార్పొ
రేషను కార్యదర్శి తెలియజేయవలెను. అటులేసింహో కార్పొరే
షను వారికి కావలసిన సరుకులకు వారు ధరలను తెలియజేసెదను.
అనుతీర్మానమును ఎల్. ఆర్. త్రెస్నీగా రుకపాదించిరి; తీర్మా
నము దిగిపోయినది. ఉపపాదకుడును, అనువాదకుడును రిప్పు
తక్కినవారందఱును ప్రతిపాదనలుగానే ఓట చేసిరి (ఆ. పె)

లాహోరు, కత్తో బహు దీరి:— పంజాబులో ఉత్తర హిందూ
 స్థాన: వాణిజ్య సంఘమును సంస్థయొక్క ట్రైల్స్ ఫౌండేషన్.
 దాని శి:స్త్రుత్యక్తిను పంజాబులో నుండును. ఈ సంఘముయొ
 క్కూ ఉద్దేశములు భారతవాణిజ్యమును పరిశ్రమల సభిష్ఠిద్దేశీ
 కమీషన్లు, అందు ముఖ్యముగ పంజాబు, ఉత్తరహిందూస్థా
 న వాణిజ్య పోలీస్ కమిషన్స్ పోషణయు, రైల్వే మంత్రి
 గారి విర్తవలను గాని యొన్న కష్టములను తొలగించు మార్గముల
 సారయుటయు, వాణిజ్యమునకు వ్యాపారమున కష్టములను
 ముగ నుండు కాననముల ప్రతిపాదించుటయు, అనంతరమైనవని
 దిక్షించుటయు, నని ప్రకటనలో వెలుపలడినది. వ్యాపార సంఘ
 ధమైన రికార్డాలలో ఉభయపక్షములు నగిడించునెడల మ
 ధ్యన ర్త నుండుట కీసంఘ పనుమటించెను. ఈసంఘముయొక్క
 గౌరవార్థము డి. యస్. హిందూ గారు యందురు. (అ. వె)

లావోరు, అక్టోబరు 25:—ఈశవయము రెసింగు ప్రభుజి పంజాబు మహోళా చికిత్సాలయ (స్ట్రీ కాఫ) మునందలి సేవక సోదరి మణులను 8 వ్యాకృమ సంస్కరించి సర్కరించెను. ప్రభుత్వ మందరమున భారత స్త్రీ సన్మానము పరిగెను, మధ్యాహ్నము రె డింగు ప్రభుయు, మాక్ల గాన్ ప్రభుయు గలవి విక్టోరియా, మాక్లి గాన్ ప్రభుపాతకాలలను సందర్శించిరి. అచట మిస్కోజు వారలను సర్కరించెను. విద్య రెడింగు ప్రభుజి, పంజాబు హైస్కూలును, చిర్రా కాపాతకాలలను కల్లి అచట విన్ రేనాయకు సందర్శించెను. (ఆ. పే)

ఈ ప్రాత్ర దినపత్రిక 28 వ తేదీన ఆంగ్లభాషలో కల
కత్తాశ్రమ ప్రచురించబడినది. "దేశమున మార్కెట్ ప్రతిపూలభావము
కలుగలేకుండాని నిత్యానా మాద్యధ్యభావము ప్రబలియున్న
దిగాన దానిని తొలగించుటకే యావృత్తిక ప్రారంభింపబడినది.
స్వరాజ్యదేవీ పవిత్రాలయమున నారాధనము సలుపుచున్న వా
రందరును యీ పత్రిక శాదరింతురనియు నద్భావముతో
సానుభూతిని చూపుచురనియు నమ్మి యీ పత్రికను ప్రారంభిం
చితిమి. స్వరాజ్యపతాకగారమున కావంతయొక కొరంతకలు
గఁబడి దేశీయ కాపాదగలుగునట్టి పత్రిక నిరంతరము
ప్రచురమున పరమయ శ్రేణులకు వ్యవహరింపబడుచున్నది. అని ప్రధాన
వ్యాసమున వ్రాయబడినది. దాతృత్వ విధిద్రవాగుగాను దానిన
స్వాక్రొత్తమును కీర్తిగల వ్యాసమిత్రులతో క్రకటింపబడినది.
శ్రీశతి శ్రీమూర్తియై గంగ, బాబు క్యామకుందర చక్రవర్తి,
శ్రీమతి సరోజినీదేవి, పండిత మోతీలాలు సైహూ, లాలలబహదూ
రాయి, కల్లభాయి, విఠలభాయి, ఆచార్య శ్రీపులపాదగారు
మున్నగువారు కుడిన ఆభినందన కలిహస్తమున దేవతాపత్రిక
లో ప్రచురింపబడినది. ఈ పత్రిక సరిగా కలకత్తా, న్యూఢిల్లీ పత్రిక
లో ప్రచురింపబడుచున్నది. దేశీయభావముగారు ప్రధాన సంపాదకుడు.
ఇది స్వరాజ్యపత్రమువారి కత్రిక.

విశాఖ ఉపసభ్యుల సంతకములు విడుదల కలగజేస్తూ, డి
సెంబరు 156 లేదీ కనిపారము జరుగును. రెడీంగు ప్రభువంశులు
బా ముఖ్యమంత్రి అధిష్టించునందు రహస్యముగా వున్నారు. ఈ సంత
కముల ప్రతిపక్షముల వద్దను, విండెస్ట్రీటులో నున్నందును,

చరిత్రాన్ని ప్రక్షుల్బిత ప్రభుత్వత్రేమివ్వచు, గురుకాచా
గురివంతులను మూత్రమే 4400 మంది నీకులు శిక్షించబడి రని
యు, పరిణామ ప్రభుత్వాభివృద్ధియునునట్ల అక్కంటెంటు
జేసరలాలెక్కి ప్రకారము 19187100 రూపాయ లొసంగబడి
ననియు ౧౮ వాను మేనర్దుకారు చెప్పిరి. ఇంకను అసలునివేదిక
ను రాతము. కావున వినియము దిలుపనిలలేకు. ఈ మొత్తము
మరలను ప్రభుత్వమువారి ఇరిగేషనుప్రాజెక్టులను పెచ్చింపకుడే
కిందియున్నారు (అ. పి)

ఏలూరు మల్లనిసిపాలిటికి ఛాయార్జనుగానున్న వేంకట్రాజయ్యకాయాడుగారి అధికారము నవంబరు నెల ఒకటన తేదీ మధ్యాహ్నముతో సంతరించును. 8 వ స్కేజును ఒకటన కాబూలా వచ్చుచున్నాడు. దానికి తిరుగులేదు. క్రొత్త ఛాయార్జను ఎన్ని కలకు ఒకటన తేదీ పిమ్మట నభినవజగత్తులకు నాయాడుగారు జేసింది. ఉపాధ్యక్షుడు (వైను ఛాయార్జను) లేచి. అధ్యక్షుని అధికారము ఒకటన తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలతో సంతరించును. కాన సాఘసభ ఒకటన తేదీని 12 గంటలలోపున గాని అతేదీకి పూర్వమునగాని జరుగవలెను 12 వ స్కేజు 5, 6, 7 క్లాసుల ప్రకారము అధ్యక్షుని ఎన్నికకు విరుగుదల సభ్యుల కలసి సభ జేయవచ్చును. నాయాడుగారు కానసభ ఎన్నికల గొడవలూ మునిగియుండుటవలన ఒకటనతేదీ అనంతరము సంఘసభను జరుగవలెచినట్లు గట్టి వనంతికలకు. నాయాడుగారు సంఘసభను జరపనిచో 12 వ స్కేజును ప్రకారము కాన్సిలు రద్ద జరిపెదర, సభ సుక్రము మే అగును. (శంతివార్త)

38 వ దేశీయమహాజనసభ

కాకినాడ సమావేశము

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున వివిధజిల్లాలనుండి

వెళ్లవలసిన ప్రతినిధులసంఖ్య

ప్రతిజిల్లానుండియు 50 కేల కొక్క ప్రతినిధులతోను
తెన్నకొనవలయును. జిల్లాలనుండి వెళ్లవలసినసంఖ్య యిట్లు
నిర్ణీతమయ్యెను.

జిల్లాపేరు	ప్రతినిధుల సంఖ్య.
గంటాంజిల్లా	87 మంది
విశాఖపట్టణము	48
ఏలూరు	82
గోదావరి	29
కర్నూలు గోదావరి	18
కర్నూలు	12
కృష్ణా	11
గుంటూరు	84
నెల్లూరు	27
కడప	18
కర్నూలు	19
ఉ. ఆనంతపురం	14
ద. ఆనంతపురం	18
మద్రాసు	4
చిత్తూరు	25
వైజాపూర్ రాష్ట్రములు మొదలగువాటికి	76

411

ఆయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు,

25-10-1928.

కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రమునాటియోధులకు కార్యలయము, బెజవాడ.

కృష్ణాజిల్లా వోటర్ల కొకవిజ్ఞాపనము

రాజ్ పుత్రులకు కానన నిర్వాహక విజ్ఞాపనము

అధ్యక్షులు కొండలు తమ జాతము నపేక్షించి రాజ్ పుత్రులుగా
నాకర్షణీయమగు "స్వర్ణరాజ్ పుత్రులను" (అంగ యేవల్యులవారు
అనర్హులు అధ్యక్షులకే వోట నియంతరించవలయును) కు కార్యనిర్వహణ
జేయును తమవారమునకు బలమును గలిగించుకొనుటకును మా
క్షుత్రియులలో అధ్యక్షులుగా నున్న శ్రీయుత పెద్దమన్నె పెద్ద
కాజుగారి ఆపకారమును గలిగించుటకును "క్షుత్రియులెల్లము
క్షుత్రియాధ్యక్షులకు శ్రీమెనుకున్న పెద్దకాజుగారికి సింగిల్
వోటుచేయ నిర్ణయించుకొన్నారని" యొక అసభ్యులను ప్రచారము
జేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్టి సచార్యము
న కక్షుత్రియులను నమృతీకరించు క్షుత్రియుల నిలిచిన అధ్యక్షులలో
ఉత్తములగువారికి నలుగురు వోటుచేయుటకు నిర్ణయించు
కొని యున్నారు. కావున వోటర్లు యీ అసభ్యుల ప్రచారమును
విస్మయించుటకురని మేము కోరుచున్నాము.

1 చెరువువాడ రంగరాజు, 2 కులిదిండి గంగరాజు, 3
కనమూరి చినసీతారామరాజు, 4 గాదిరాజు వెంకట్రామరాజు,
5 పెన్నెత్తన నూర్యవారాణరాజు, 6 మంజెన వెంకట్రా
మరాజు, 7 గొట్టిమట్టల వరసరాజు, 8 కేశవ ముప్పరా
జు, 9 గోకరాజు నరసింహరాజు, 10 పెన్నెత్తన చంద్రరాజు.

నాగపూరులో మతకలహములు

జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు

నాగపూరులో మహమ్మదీయులు క్రైస్తవ నౌక వసీ
రును కట్టించిరి. అమనీయవద్ద హిందువులు మంగళాద్యములను
ప్రవేశించునట్లు దరి మహమ్మదీయులనుచున్నారు. చిరకాల
మునుండి రాము బాబును నాయించుచు ఆదారిని పోవుచుం
టిమి గాని నిపుడధ్యక్షులము కలిగిపరచునట్లు హిందువులను
చున్నారు. మహమ్మదీయులు విటిమను పెట్టిగా అమనీయవద్ద
బాబులను నాయించునట్లు దరి జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు
చేసెను. అధ్యక్షులమార్గ పాద్యమి మొదలు నెలదినములు ప్రతి
దినమును భజనలతో ఊరేగింపు జరుగవలెనని హిందువులు కట్టు
బట్టి నిన్న (25-10-28) ఉదయమున ఊరేగింపుతో వారా
పిధివెల్లిరి. పోలీసువారు వారిలో 15 గురిని ఆరెడ్డుచేసి వారిని
నయినక వదిలిరి. నేడు నిరారణ జరుగును. (అ. పే.)

వాతావరణస్థితి

1928 సం. అక్టోబర్ నెల 26 తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య మండలము	తేదీ గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులలో	తేదీ గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులలో	తేదీ గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులలో	తేదీ గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులలో	తేదీ గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులలో
గోపాలపురం	90.9	70.0	...	0.96	5.96
కోరాపుట్
విశాఖపట్టణము	84.6	74.1	...	2.89	2.12
కాకినాడ	82.8	78.7	...	5.19	1.17
మచిలీపట్టణము	82.2	78.5	...	1.55	4.28
గుంటూరు
కర్నూలు	91.2	71.8	...	1.60	1.48
బళ్లారి	91.1	68.9	...	1.46	1.92
అనంతపురం
కడప	86.6	71.9	0.08	1.20	2.87
నెల్లూరు	82.6	70.7	1.64	9.47	4.61
మద్రాసు	84.8	74.1	1.08	8.32	0.52
కడపూరు	80.4	71.5	2.56	12.16	2.91
కల్లూరు
సెలమ	87.0	70.8	0.04	1.08	4.83
కోయంబూరు	84.5	68.7	0.28	8.61	1.70
తిరుచనాపల్లి	80.7	70.8	0.84	5.14	1.19
కామవట్టము	79.7	78.6	0.61	9.62	2.12
పుదుచ్చోటి
గుంటురు	82.1	71.8	...	7.50	1.88
పాంబర్	86.8	76.4	0.82	8.66	1.49
తిరునల్వేరి	0.20	8.64	2.94
తిరుచంద్రము	79.4	78.4	2.17	7.88	0.86
కోచ్చిర్	85.6	74.8	0.26	6.49	4.55
కాలిక్టు	87.0	74.8	0.50	8.45	5.53
మంగళూరు	88.9	70.8	8.65	4.76	1.93
రెంగనూరు	83.5	68.0	0.29	0.77	4.45
చాన్నాన్
మెరకాళ	72.6	61.9	0.28	4.42	8.09
కెయూరు
మైసూరాపాళ
కార్వార్
కర్నూరు
కోంబాయి
బాలాపూరు
కొడెకనూరు	59.5	49.8	0.58	9.77	1.50
ఉదకమండలము

సర్కారులు:—మేఘములు పలుచ పలుచగ నున్నవి.
గోపాలపురం, మచిలీపట్టణములలో అర్ధాంత తక్కువ. గోపాలపు
రంలో పుటివేడిమి 4.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో
4.6 డిగ్రీలు తక్కువ.

దగ్గర:—కడపలో కొంచెము చిగురులు బడినవి.
మేఘములు పలుచగ నున్నవి. కడపలో పుటివేడిమి 8.8 డిగ్రీలు
తక్కువ. కర్నూలులో రాత్రివేడిమి 2.6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నూలు:—వర్ష పాతము అంతటను గలదు. కడపలో
2.56 అంగుళములవాన కురిసెను. నెల్లూరులో 1.64 అం
గుళములు, మద్రాసులో 1.08 అంగుళముల వాన కురిసెను.
మేఘములు అంతటను వ్యాపించిరి. నెల్లూరులో రాత్రివేడి
మి 8.5 డిగ్రీలు తక్కువ. పుటివేడిమి 6 డిగ్రీలు తక్కువ.

ఎస్. ఆర్. నాగపూరు,

వాతావరణ కామ్యక్షకుడు

దీపావళివాసంబా ఉగ్ని కీర్తి. బళ్లారి క్షేత్ర
గ్రంథము నెం 8 లు 10-20 రకములు

రంగురంగుల మలాలము, కాకరపూవులము, ఉపా
కాయలు, పెన్నెయ్యలు, చక్రవాతములు, నక్షత్రములు,
కోమనకాండిలు, తారాయుక్తు, చిన్నులు, చేగడిలు,
బంగారువాన, నెండివా, అక్షరములు, అవుట్టు, చేపలు,
తోటలు, భోగిమంటలు, మహామందు అన్ని వేదములలోని
995 మంజువాణి ప్రెస్, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

యూరపుపరిస్థితులు

అమెరికా దూరముగ నుండుట

కొన్నితప్పులభిప్రాయములు

లండను, అక్టోబరు 25:— ఉదయము 12.25 టైము
న త్రి కా వి లే ఖ రి ఇట్లు గెలుపు చున్నాడు.
అమెరికను దూరము గనుండు క యూరపియను
పరిస్థితులు నిలకడ గ నుండునట్లు అోద్దడుటకు ఇష్ట
పడెదరు. కాని ఋణములను రద్దు చేయువిషయమై చర్చించుట
కు ఇది అనుకూలమే వారు చాల తప్పు చేయుచున్నారని నా
యాభిప్రాయము. యూరపు ఈ అల్లకల్లోలమునుండి బయటబడి
ముక్తి గాంచినగాని అమెరికాకు యూరపు ఇయ్యతలసిన గొప్ప
మొత్తమును గూర్చి యింకా నెడనెట్టవలసి యభిప్రాయమును
గూర్చి చుట్టాడుటకు ఏలలేదు. కాని అమెరికనులు దాక్షిణ్య
వరులానిది తెలియగోరెదరేని అందుటకు వెనడియవారుగారిని
అమెరికా అధ్యక్షులును, ఆ యుక్తియునుచరులును తెలియజేసిరి.
యద్దము తేకుండ ఏర్పడు ఏమార్గమునైన ఆరంభించి యూరపు
లో కాంతిపరిస్థితులను ప్రవేశపెట్టుటకు అమెరికా ఎంతవరకైన
తోడ్పడవలదు.

యూరపును భరణ యథాపకారము సక్రమపరిస్థితుల
లో ప్రవేశపెట్టుటకు త్రికరణమునకు క క్రితంచనలేక సహాయము
జేసెదమని అమెరికను వారు తెలియజేసిరి. కాని అమెరికనులు
మాత్రము ఈ విషయములలో తమంతట తాము ఎంత మాత్రము
ప్రవేశించరు. మీరు సహాయముచేయవలెనని గోరెనిది తక్షణము
సమయముగట్టుకొని జేసెదరు.

గ్రీకు సైనికవిపల్లము

స్వర్ణలో కూలనుండుట

గ్రీకు సైనికవిపల్లము స్వర్ణలో కూలనున్నది చాలమంది
అధ్యక్షులు జేయుచున్నారని మరొకవారు లోబడుచున్నారనియు
తెలియుచున్నది.

అధ్యక్షులమహారాజు ఈవిషయములను దాక్షిణ్యము
లేక సహించినద మనిరి కాని యిట్టివిలువ లోనైన సైనికులను
క్షమించదమనిరి.

పెషియానుగ్రిక సర్వములయొక్క రాజీనామా వోసగిరి.
మంత్రిగము నే ప్రచారమున సర్దాన పెషియానిగోరిరి.
నిన్నటి పాణింత్రిము తమ నిశ్చయమును తెలియజేసెనెన మని
జెప్పిరి.

అధ్యక్షులమహారాజుగారు మంచి వాగ్ధాటితో స్వచ్ఛ
మైన అంగ్ల భాషను మాట్లాడిన ఓకూసుగారు తెలియజేయు
చున్నారు. (ప్రీస్ పీక్)

మ్యూనిఖుకొనమున కాపాడుచున్న బ్రిటిషువలల
మును కెయిరోనుండి తీసివేయవలెననుతీర్మానమును నిరసించి
వలెనని సామ్రాజ్య కథవాదిని హెచ్చరించుచు మాంచెస్టరు గార్డి
యనుపత్రికలో మేజరు జెనరలు సర్ ప్రెవెంటు వార్డుక్ గారు
ప్రాయముచున్నారు.

తప్పు వాజ్మూలు నిచ్చినందుటకు మ్యూనిఖు
వర్తకుని నోరెనిర్దేండ్లు ప్రవాసమున కంటిరి.

బ్రిటను అధినివేశపు వర్తకులు నియంతరింపై ఈసంవత్స
రము హెచ్చి నది ఈ సంవత్సరము ఆదాయము
6809000 పౌ ను లు. వ్యయము 4682 000 పౌ ను లే.

బ్రిటనులో పనిలేనివారు

అక్టోబరు 15 తేదీ నటి ఇంగ్లాండులో 1258900 మంది
పనిలేని కార్మికులు గలరు. పోయినవారముకంటె 2872 మంది
ఎక్కువ అయిరి. 1928 జనవరి మొదటితేదీకంటె 281978
మంది తక్కువ.

మోదరాబాదు రెసిడెంటును రసెలు సతీకునియు, బా
లూరులో స్వచ్ఛవాసాన చక్కని విందుగావించిరి. చాలమంది
ఆదినలువచ్చిరి. అందు మ్యూనిఖులగువారు మహారాజా సర్
కిషోర్ వర్మదే, సర్ ఆర్. తేజి షహాం, కన్నన్ అగ్నిశకులో
ముఖ్యములు. మ్యూనిఖులలోని స్వర్ణము కలిగెను.

ఆకాశ మేకలశాస్త్రి, 'చిహ్నము',
గోపాలపురం కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

పి. వెంకటేశ్వర రాజుగారిని బర్హపురం పబ్లిసిజను
చేసి నామినేట్ చేయించిరి అది సాక్షాత్తు గలదనియు
నామినేట్ చేయించిరి అది సాక్షాత్తు గలదనియు

ದಾ ಕೃಷ್ಣಮುನಿಪುಂಗವ, ತದಾ ಪದಾ ಅನುಷ್ಠಿತ ಗುರುಪ್ರಾಪ್ತ

ఫ్రెండు, అండు కో, బెజవాడ

మాధుర్యజీవము

II

జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు

గ్రంథారంభమునఁ జెప్పవలయును నాన జన్మతత్త్వము గ్రంథ మేకాంతమునఁ ద్రవ్యార్థకర్త ఎవ్వఁడో; విచారించుట కలదు. మాధుర్యజీవము బాలికావృత్తియని చదువరులు నిర్ధారణ నేసికొనవలయును. తత్త్వావ్యవహారిక నీ గ్రంథమును జేర్చుటకుఁ దడవకుల లక్షణము లేవియో విచారించితిమీని యాశంక నివారితమును. ఈ గ్రంథ మొకవచన కావ్యము. వ్యంగ్యప్రాధాన్యము గలదై “అవ్యంగ్యమవరం కావ్యం” అను లాక్షణిక వచనమునకు యద్యంగ్యవ్యంగ్యార్థ సత్రికమించి ధ్వనినామకౌత్తమ కావ్యకాంతిలోనికే తెలిసింది. కావ్యనామకౌత్తమ మాధుర్యజీవము సమాసము మాధుర్యముయొక్క జీవ మనియును, మాధుర్యమును జీవమున నున్న ధ్వనియను జీవజాతిప్రచారమునకు ననుకూలముగ నర్థము విశద మగుచున్నది.

గ్రంథకావ్యమునఁబోలె గ్రంథవిషయమైన జీవవృత్తాంతము సర్వమును ధ్వన్యర్థనూపక మేగాని యెచ్చటను గవి యతివ్యక్తముగ వ్రాయలేదు. కాని ఈత్రవ్రాసినకవితానము గల బుద్ధికి నది దర్శించరముగాదు. తద్విషయభివర్ణనము ననుసరించి యే గ్రంథనామకౌత్తము సుసహజమనినది. ఇందుంచి శమకు నామమును సంగ్రహించి వినియోగించుట గ్రంథకర్తవిషయా విశేషమునకు విశేషణ మగుచున్నది. అదియునుగాక వ్యాఖ్యాత విషయానుకూలముగ గ్రంథకర్త దశంతటానే మాధుర్యజీవమునకు జీవమాధుర్యము అని భావార్థకటక నేసి వ్యంగ్యత్వప్రాధాన్యమునకు మార్గము చూపివదలుట సమాధికరణము.

ఆంధ్రప్రచారమున గ్రంథరాజములు పెక్కులు కాల్చిన ప్రధానముగాని యార్థకప్రధానములు గలవిగను నందు. విషయ మెట్లు జీవసంబంధమై యపదార్థబాంధవ మగుచున్నదో అట్లే గ్రంథసిమి త్రమును కల్పప్రధానముగాక అపదార్థమునకు భావమున నభివ్యక్తి కోరుచున్నది. అందువలన గ్రంథమే భావంతరమున లిఖించబడినది. కావున కల్పములనుబట్టి గ్రంథమునకుఁ గావ్యత్వము గలదా యను సంశయము అనిమిత్తము.

“మంగళాదీని మంగళమధ్యాదీని, మంగళాంతాని కాస్త్రాదీని ప్రధానే” అను మహాభావకావ్యమును బరిపాలి నేసి; గ్రంథనామం బగు మాధుర్యజీవమునకుల ప్రథమపదార్థ తత్త్వమునకు నవరిచ్చిన్నాభిలాషల జీవక బాధాపదమును మధ్యకల్పము నుం బుసక్రమించుకొని శ్రీదేశిక సంగ్రహముతో గ్రంథారంబునీయుట ప్రశంసనీయును. సరస్వతీ సంగ్రహంబునను బుధజనవిశేషత నలంబించి నిజప్రణీతమగు గ్రంథరాజమునందలి సారస్వమును బరిశీలన లెఱుంగవలసినదే కాని గ్రంథకర్త స్వయముగ నెఱుంగ నేండుగదా.

పదపదే సరస్వతీప్రధానంగా బగు గానవిద్యాసంస్కరణము నేయును “సంగీతసాహిత్యకావ్యసాహిత్యము పుచ్చుచిహ్నసాహిత్య” అను నా ర్యోక్తిలోని యభిభావసంఘటనమునకు శీఘ్రమును నూచియున్నాడు. అతెనుక లక్ష్య ప్రశంసయుఁ గావించబడినది.

ఈగ్రంథమునకుఁ గథానామకం దేదరు? “అత్రపునయత్రిపురమచరితం ననిబధ్యతే తత్త్వావ్యంగ్యం తత్త్వావ్యంగ్యం” అని వ్రాయబడి యుండుటవలన నాడుక నిరూపణమున తన్నాడుటనియందు నుత్తయగుములును నర్థంతావసరములు. ప్రసిద్ధ పురాణవృత్తాంతమో చరిత్రాత్మకవిషయమోనామో లేక కేవలకల్పితకథావ్యాపారమో గ్రంథమైవుగా నుండుటయు నాచారము. అట్టిగణనిశేషములు ఈ కావ్యమునకుఁగలదా యను సంశయము సులభనివార్యము. కథానామకం పరమాత్మ, పరమాత్మచరిత్రము, పరమాత్మపరజ్ఞానము, ఆత్మానాత్మవిశేషము, బోధాంగ్యములు. అందుఁ బ్రతిసామాన్యవిషయమునకును నాత్మ విచారము కావల మననియు, బ్రతిపదార్థమునకును నాత్మకుల్యం బగుపదార్థంబు గలదనియు, మాధుర్యముగ జనసామాన్యమునకు దురేయములైన యంశములయందు వ్యాఖ్యానము నేసి ప్రభావబోధము నేపవలయు ననియు నాశయము గల్గి ప్రాపంచికాశుభవ ప్రమేషము లగు పదార్థములను సాహిత్యమున నాత్మ తత్త్వము చర్చించబడినది.

నాయకుఁ డెట్టివాడని ప్రశ్నించు పుచ్చుటలకు నుత్తర మొసంగుట యొకఁ ద్రవ్యముగాదు. ఏమన పరమాత్మగుణనిరూపణ సర్వజ్ఞజ్ఞానము. పరమాత్మ సర్వసద్గుణనిరూపితుఁడు, తోర్వాదిలక్షణసంఘటనము, నిర్వికారఁడు, లోపలహితమైన చరిత్రముగలవాడు. అట్టి సర్వతోకపాలనదేవుడగు పరమాత్ముని యందు మహాపీఠిక, బ్రహ్మల్యము, మహాభాగ్యము, మోదార్యము, లేవనీర్పిత, వైదగ్యము, ధార్మికత్వము, మహామహిమార్థము పొందెడియె నున్నా గల గుణవిశేషములు కలవని నేఱుగఁ జెప్ప న క్కర లేదు. ఈ కే ప్రతాప గుభగత్వము, ధర్మకామార్థ తత్త్వార్థము, ధారణధర్మము

గుహ్యత్వము మాన్యు గాగల అత్యగుణముల కలిమియు భగవానునియందుఁ జర్చనీయము గాదు.

పాత్రములు గ్రంథము ప్రకరణములకఁగాని ఆశ్వాసములకఁగాని వినిజలపఁబడకుండుట కేమి కావల మని శంకించుచున్నాను. గ్రంథవిభజనము వస్తువు ననుసరించినది. వర్ణనీయంశమే అది భావ్యమైవో గ్రంథమును విభజించుట, భావములభేదసారమును నిరూపించుట. అందువలనఁ బరమాత్మ స్వభావకావ్యమును నన్ను నవిభాజ్యమైనదై గ్రంథవిభజనమునకు నవకాశ మొసంగి నీ కాదు. అది యేమిగాక యీ గ్రంథమునకు వస్తువు ననుసరించి విభాజ్యమనర విషయవాగ్ధి కలగఁజేయులేదు. జీవస్వభావ ప్రకాశబంధనమునకు రజ్జుపాయమై యావలయున కై విభాగములు నేయట నిమిత్తభంగము నేయుట యగు. ప్రస్తుతప్రకరణమునఁ బరమాత్మ యొక్కటి యయ్య వివిధ మార్గముల సంగ్రహించబడుచున్న దనియు, వివిధమార్గ గ్రహణముభారణమున వివిధమతావలంబికలై మతాంతరసంఘర్షణ నములం గాదించుకొని పరస్పరద్వేషముల కాణముగఁ గల్పించుకొని కాలయాపనము నేయుచు నేకభావమును బొందజేయుంత కాలము అవిభాజ్యమనంబు నేకత్వంబును బొందిన పరమాత్మ తత్త్వము ప్రహింప నేరని మహామహిని యాశయముగ నూహ్యము విభాజ్యపదార్థము అదిభావ్యపానవిషయ కలిగియుండవలయు. కాని పరమాత్మ అద్వైతరహితమైనదగుటచే నన్నివిధ జనమునకు నవకాశము కలిగియుండ లేదు. అందువలన నాత్మ గ్రంథమును విభజి. పఁ బ్రయత్న మే చేయబడలేదు. కావ్య స్వరూపనిరూపణము నేయునపుడు వర్ణనీయంశములు కొన్ని అవసరములగా నవియుంబడవని, విద్యానాథవచనము గమనించెదము గాక.

“నగరాద్వైలత్త చంద్రాశ్శివదయవర్ణనం. ఉద్వాన నలిలీదామధుపానసోస్యవాః విజలంభోవివాహాత్మ మహోదయవర్ణనం. మంత్రియ్యత ప్రయాణాజి నాంకాభ్యుదయా అపి ఏతాని యత్రవర్ణనం తే తస్మాత్ కావ్యముచ్యతే ఏషమస్తద్విదానాం యైః కైశ్చిదానంతరీక్షితే” ఇందు నగరాద్వైలత్తవర్ణనీయంశములు అవసరములు అనియు, నందు గొన్ని లేవన్న ను బాధకము గాదనియు నభిప్రాయము నూచించెడిది. వీరిలో విశేష నీయకేయే కొన్ని లేవన్న ను, నిర్వాచకముగఁ గావ్యమగునన నభిప్రాయము నుబట్టిమాడ నిట్టి వర్ణనీయంశముల నాధాంము నేసికొని యద్యమమా నేయబడిన గ్రంథములై కావ్యములనియు, నావర్ణ్యముల నే కొన్ని లేవననించి కావ్యమైవు డేదనెను, గావ్యగాతిలక్షణ మనననియు స్ఫురించెడిది. కాని వస్తునిర్వాణమున యథానుకూలముగ వర్ణనీయును లనుమాట కవి వ్యక్తముగ లిఖించజేయున గ్రహించుట యాదావ్యముగ గాననయ్యెడిది. ఏమనఁ బ్రతికావ్యమునకు నవసరసంబంధము కల్పించి నాయకునకు సాగరసంబంధము పర్వతసంబంధమును నారోపణనేసి యభూతవర్ణనలు నేయుట ప్రావ్యముగాదు. అదియునుగాక, ప్రతి కవిత్వరచుడు చంద్రినంబటి యొక్కపదార్థమును గైకొని దాని నుపసద్ధ గుణములను విడిచి చర్చితవ్యుత్పత్తిచే నప్రసిద్ధిర్జనకంబులఁ బోగి, వర్ణనీయంశనిగుంధన నిజమును బిచ్చి కొని కావ్యము నామధేయును మనకుద్ధియై యుండుట యంత భావనీయముగఁ గనబడుచు.

అట్లు గాక లేఖ్యాంశమున యథావసరముగఁ దీసికొని, సరసముగ నిమిద్దుటకు నవకాశము గలిగిన మాత్రము వర్ణనీయంశములను ఏదో ఒక రూపమున నుచ్చరింపనీయును ననుభావణము నేయుటయే యలంకారముల ఆశయ మైయుండవచ్చుననియు నట్లు గావన్నును దత్సంస్కరణము మహాపయోగకర మనియు గ్రంథకర్తయభిప్రాయము. కావుననే దాను వర్ణ్యములను గైకొని వక్కాణించుచుండెను స్వభావం పాత్రకునకు దెలియనీ యని చందమున నగరాద్వైలత్తవర్ణనీయములను బేర్కొని విడిచె. ఆయాశ్శయము కారణముననే గ్రంథ మారంభించినది మొదలు నువనసాంధ్యద్యోతకములగు ఫలభారభూమిసామములను మధుకర వర్ణనవారమును, కాంతానరాగస్వభావములను, విప్రలంభ శృంగార వైఖరమును, ఋతుసౌఖ్య స్త్రవ్యము నూర్వోదయ ప్రభావమును, దుచిప్రసారాభివృద్ధియు దేవునసారాభివృద్ధియు ను సాగరప్రయాణమున నావికుని మయత్రిసార సుదర్శన కాతూహలములను, నూర్వోదయస్వభావమును, నదీప్రభావమును, శిలోచ్చయ వ్యాపారమును, ఇవి యవి యన నేల కొట్టినకు మార్దాలాయుల నురతి శృంగార వ్యాపారములనుమాడ విదులక గ్రంథమునకు పరమాత్మ పరిత్యజక గ్రంథము గలగ నీయక యథావ్యయగ నవసరత్వము నేర్పగ నుదాహరించి గ్రంథమునకుఁ గావ్యత్వము నిరూపించినవారైరి. భావవ్యాపార ప్రామాణ్యముగ నీ చిన్ని పాత్రములకు బరమాత్మకు దత్వభావమును, నపదార్థములైనను పదార్థవ్యాపారముచేఁ బ్రయచించుచు, ప్రావ్యశృంగార వర్ణనీయంశములను వర్ణ్యములముగ గ్రంథమున వివరించుటయే ఇచ్చటి శ్లాఘనీయమైన కవిత్వాచార్యులు. ఇట్టి యంశములను బ్రబోధించు మహానీయులే సారస్వతాభివర్ణనమునకు గారకులు.

విషయానుక్రమసంఘటనమున నైన గ్రంథకర్త సంప్రసనీ యాశయముతో మెలంగె. తొలుదొల్ల మాధుర్యస్వభావ మన కార్థబాంధవమై ఎన్నివిధములకఁ దెలిసికొనఁబడుచున్నదో వివరింపబడినది. సమాధితా నామకృతపదార్థములయందును శ్రీమాద్విశ్వదార్థములయందును, స్వభావవ్యవస్థ ప్రచారముల యందును మాఁ పునఁదయించు మనస్థితిని మాధుర్యమనియె. రాగమునందును, శరీరత్వము ననుసరించి యభిలషించుటదైన నదార్థములందును గల చిత్రించుము నొకరీతిమాధుర్యమయె. సంతతాభ్యస్తప్రచారములయందును, జంచునూ నసానాసముల యందును నేర్పచ్చావిహంగములందును, గల మాధుర్యము నై జము నభివర్ణించె. మఱియుఁ గొక మాధుర్యజీవము వియోజనయముల నెల్లుగఁ జరిగిమించునో వ్యక్తపఱచె. తోడనే జీవమాధుర్య ము ట్లుబ్ధమిందునో వివిధపదార్థవివిధమాధుర్యతత్త్వమును బట్టి బుద్ధిపాంతులు తమంతరాయము గ్రహించునట్లు విశేషించె. జీవ మాధుర్యము ఏదోజీవితభావలోనివానికి నేయేమాధుర్యము నేయే పదార్థసంకాతములముగ గ్రాహ్యమునమో యవిధియై టేవలెను. జీవమాధుర్యత్వప్రబోధానంతరము తృప్త్యుపక్తియై నున్నట్లులైన మానసికాంతిలక్షణ రగు నేదాంటుల ప్రవృత్తి భేదములం గనఁబడుచే, ఇంక నపదార్థకుల్యంబగు జీవమును బోధి త మ య్య గ్రహించుట జాలని వారు వెక్కురుండు రని న మ్మి మూర్తిత్వము నొందిన పరమాత్మ లని ప్రసిద్ధియైన మహాస్వరూపములను బేర్కొనుచు దన్నైజము వివరింపఁ దొడగె. శవ కేళుల ప్రచార ప్రభావమును బూర్తి వివరింపఁ బాయందలి విషయమాధుర్యమును వ్యక్తించె. అంతఁ గ్రీస్తుస్వరూపమును గ్రహించి, తద్వ్యాఖ్యముగ పవిత్రతా స్వభావమును, జన్మ ప్రవృత్తియు అభ్యక్తి సరాగత్వము, సద్భావము, జేవత్వము, సత్యము, అమానకత్వము, అభ్యక్తిని బరమాత్మకును గల సంబంధము, తత్త్వమదయాభుత్వమును విపులముగ నుడిచె. సాఖ్యావృద్ధు జ్ఞానోపయోగమును విశదమునెను.

స్వరూపమార్గమున జీవమాధుర్యము నెఱిగినవానికి నోంకారమహామహిమత్వము నెఱుంగఁ దొడగె సాధ్యంబని గ్రహించి గ్రంథకర్త యత్తుడు నాదమాధురీరసాస్వాదలాల మగు గానమునై వ్యాఖ్యానము నేయ నారంభించె. గానపథ అను రాగనాయకంబు జేటి యనియె. ఉపారభావమునకు గానము జన్మస్థానముగ నభివర్ణించె. పరమాత్మస్వరూపం బగు శ్రీకృష్ణుండును సుతరత గాన కళాభిలాంబు డగుటచే జీవ గానములకు ననోద్యోగ సంబంధమును మ్మించెడిది. జీవోదయములకు సంబంధము లెఱిగిన ధీమణులకుఁ బంచేదియ మార్గముల మాధుర్యము నిరూపించి జీవమాధుర్యమును నిరూపి నేసి యందు గాన మార్గమున వ్యాసయమునకు ననిరుద్ధప్రచారము గలుగు ననియు జీవానందరవాన్యము గానకలాప్రభావమున నిమిదియున్నదని యుం బ్రబోధించెను.

పదపదే మాధుర్యమునకు నాద్యంతియను నిరూపించె డిగ్గి మాధుర్యమునకు జీవదేశ గల్గిన ప్రదు ఔషధము ఉత్తజ్ఞానమాధుర్యమని ప్రశంసించెడిది. గ్రంథమునకు జన్మభాగమునకు వస్తువుచే గ్రంథలేఖాభిప్రాయ ము చింతింపఁ దొడగెడిది. గ్రంథలేఖాభిప్రాయము జీవమాధుర్యపజ్ఞానమును పరమాత్మ భక్తి ప్రకాశమును నని పాత్రకు నెఱుంగఁ పోయె. పరమాత్మభక్తియే మాధుర్యమనియు, తన్నాధుర్యము నెరింగి భక్తిమార్గము లవలంబించవలయు ననియు నభిప్రాయబోధ గావించెడిది.

తుదకు “మంగళాంతాని కాస్త్రాదీని ప్రధానే” యనుట మఱుక శ్రీదేశిక సంగ్రహమును బుగ్గొల్పుచున్న పాత్రకల్పము నుదాహరించుచు బ్రబోధితంశములందు ద్విప్తి చెందిక, బోధనీయంశములు పెక్కులు గలిగియుండు నభిప్రాయము నూచించుచు, సర్వజ్ఞత్వనిజమును నిశేధించుకొని బుధజనవిశేషతను బురస్కరించుకొని, విభిన్నంశముల నూహించుట లోకమునకుఁ గర్తవ్యముగాఁ జెప్పమ కుభ్యపదముగ గ్రంథమును ముగించెడిది.

గ్రంథము అంత్యభావలో లిఖించుటచే యుండుటలకలైన వ్రాయఁ దిన విశేషములకు లన్నియు సత్యములా యని తలంపుటకుఁ గలంబ్రపాత్రములకు దుస్సాధ్య మగుటచే స్వభావలో వ్రాయఁబడుట యత్యంతావసరమైనది. కాని ఆంధ్రమున మాత్రము వ్రాసినదో సాధ్యజ్ఞానభావపాత్రముల మగుదుమని సంస్కృతమున నీగ్రంథమును లిఖించుచు యుత్తమ మని తడద్యము నేయబడుచున్నది.

ఈగ్రంథము మోదరావాదులో దక్షిణాశ్వాకంపెనీవారి యుద్ధక్రయములకు నిర్దయగనున్నది. ఈగ్రంథకర్త పెక్కుగ్రంథములించి గొప్పగొప్ప పాఠికై శ్లాఘింపబడిరి. గ్రంథములఁదెప్పించి కొని వానిలైనను జర్పించి యాంధ్రభావలో వానిలిఖించి, తన్నాధుర్యము నూతన గ్రంథలేఖమునకు నాంధ్రవాజ్మయమునఁ గూడె స్థానము నిజమింపచు గావించి విమర్శ కళిలాను. గ్రంథకర్త మహారాష్ట్రీ జయంతి మంగళ్యముగా. ఆంధ్రసంస్కృతములందు ప్రవనీయమగు పజ్ఞానము గలవారు, వీరి ప్రజ్ఞావిశేషము సంప్రసనీయము నూర్వప్రపంచమున కంతిపరిచి మగుట కోరెనీయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులోదొరకును

చక్క-నిడబ్బీలో సహా సీసా 1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

రత్నపురుష లేహ్యం

గుభివ్యాధులను, ఇతర కారణములవలన, కలిగిన శుక్ర
స్వయను పోషణచి బలముకలుగజేయును ఈమూలికా మహిమ
తెలిసికొనదగినది. విశేషించి వ్రాయ నవసరము లేదు. శే 1-కి
రూ 3-4-0 లు. పెగలేహ్యము- అన్ని పెగలోగములను అద్భుత
ముగా కుదుర్చును. బుడ్డి 1-కి 1-8-0. కేటలాగుడుచిరము

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

చాకులు-తాళములు

మం X లి క త్తు లు.
అంధపోదరులచే చేయబడినవి. శేలయినవి.
కంటనే ధర్మశాస్త్రాలగుణ ప్రాయము.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డము: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దర్శనాలపాలిటి సంజీవి:— మేనాము, నిక్కాళ, కుట్ట
నవ్వులు, నిస్సక్తువ, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని హరించు
మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, పిర్వవృద్ధిని. కొంత
పొప్పిని, కలిగించు వర్తనసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును.
డబ్బీ రూ 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8951)
కోకాపుష్ప లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి
కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాచీనము.
15 రూ|| డబ్బీ రూ 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0.
పి. కె. పి. అంబుజో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిశేపి, 7 ల్లాడుచిల్లా.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద పార్త్ సి, (లిమిటెడ్)

185, మాంటు రోడ్డు, మదరాసు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి బి. ఏ, ఏమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

వసూలైన మూలధనము 1,30,054

మావద్ద రహస్యమునది లేదు. గొప్ప ఉత్కృష్టమైన మందులు ఇచ్చటనే దొరకును.

- (1) సిద్ధమకరధ్వజము:— కామోద్దీపకము - శ్రేష్ఠమయిన రసాయనము ధాతు పుష్టికరము. బుద్ధిని ఆయుస్సును వృద్ధిపరచును. అతిమాత్రము, తయ, 25 మాత్రలు రూ 5-0-0
సుఖశోగములు వీటిచేయు మంచిగుణము లిచ్చును.
- (2) చ్యవనప్రాశ లేహ్యము:— శ్రేష్ఠమయిన రసాయనము; క్వాసకోశ వికారములను పోగొట్టును. కాసములకు మంచిబోషధము. శరీరపుష్టిని గలుగ 1 పాసు రూ 2-0-0 4 డబ్బీలు రూ 1-0-0, శేను.
- (3) కస్తూరిమాత్రలు:— బాలరకుగలుగు దగ్గు, బ్యరము, జలుబు, అజీర్ణము మొదలగు వికారములను పోగొట్టును. ఒకబుడ్డి రూ 1-0-0
- (4) తాళిసాదివటి:— దగ్గు, గొంతునొప్పి, అజీర్ణము, కషాయములు, వాంతలు, అశోచము మొదలగువాటిని పోగొట్టును. 25 మాత్రలు రూ 0-8-0
- (5) రేచనవటి:— ఇది అజీర్ణము, కడుపునొప్పి, పిత్తోవికారములు అజీర్ణముచే గలుగు కడుపునొప్పి మొదలగువాటికి యుపయోగించిన బాగుగ విరేచనము అగునట్లు జేసి సుఖమును గలిగించును. 25 మాత్రలు రూ 0-8-0
- (6) శీతాంశురసము:— శీతజ్వరములను నశింపజేయును. కైఫూత మపయోగించిన తేలు మొదలగు వాటి విషవికారములను గజచర్మము కుష్టుము మొదలగు వాటిని నశింపజేయును. 50 మాత్రలు రూ 0-10-0
- (7) ఆనందభైరవి:— అన్ని జ్వరములను, అతిసారము, అజీర్ణము, దగ్గు, క్వాసలను పోగొట్టును. 50 మాత్రలు రూ 0-10-0
- (8) ముస్తకాదివటి:— రక్తవిరేచనములు, అశుచి, విషాచి (కలరా) దగ్గు మొదలగువాటిని నశింపజేయును. 25 మాత్రలు రూ 0-8-0
- (9) చందనాదితైలము:— ఇది తలవెంట్రుకలను పెరుగునట్లుచేయును. సువాసననిచ్చును. మనస్సును ఆహ్లాదమునకు గలుగజేయును. 2 డబ్బీలు రూ 1-0-0, 1 పాసు రూ 7-0-0
- (10) భృంగామలకతైలము:— స్నానమునకు శ్రేష్ఠమయినది. కండ్లమంటులను పోగొట్టి చల్లగజేయును. మెదడుకు బలమునిచ్చి భ్రాపకశక్తిని అధికము చేయును. 4 డబ్బీలు రూ 1-0-0, 1 పాసు రూ 3-0-0

ఇతరులు మాపేరును కొంచెము మాట్టిపెట్టుకొని వ్యాపారచేయుటను చూచి మోసపోకూడదు. "ఆంధ్ర" అనగానే అసలు మందులు. "ఆంధ్ర" లేనివి నూచికాపు. క్యాటలాగు లేనటులు ఖచ్చితక ఉచితముగ పంపబడును.

ఏజెంట్లు:— మెసర్స్ దాదా అండ్ కో, 260, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మెసర్స్ అశ్వినీ అండ్ కో 176, బ్రాడ్వే మదరాసు.